ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5638 ՕԳՈՍՏՈՍ 7/20 1904 ՇԱԲԱԹ 8 ՃԷՄԱԶԻՒԼ Ա.ԽԸՐ 1322 ԻԱ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5638

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ. ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌ولق غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Քամանճօ փողոց թիւ 8

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար	տարեկան	140 ղր
» » » »	վեցամսեայ	70 »
» » » »	եռամսեայ	40 »
Օտար երկիրներու համար	տարեկան	40 Ֆր.
» » »	վեցամսեայ	20 »

Դրամի փոխարէն փօսթայի փուլ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փուլը 100 դրուշի հաշուով։
Տեղական Թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կը վերաբերի

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն։

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՋ ՈՒ ՁԱԽ

Ո՞ՐՆ Է ԱՐԴԱՀԱՏՈՒԻՆ

Կարիճեան վարդապետ՝ զոր Պատրիարքարանը իբր տեղապահ Բոլու ղրկեց, հազիւ իր պաշտօնատեղին հասած՝ քանի մը հատ գանգատ կը ղրկէ մեզի, ճամբու նօթերու նուիրուած յօդուածներուս շարքով մը, զոր տեղական թերթ մը հրատարակեց նախորդ շաբթու։

Վարդապետը՝ Բոլու մտած օրն իսկ, հասկըցեր է թէ իր թեմականները «կրթական եւ եկեղեցական գործոց հանդէպ անտարբեր» ժողովուրդ մը կը կազմեն, բայց իր գանգատները բնաւ չեն շօշափեր այդ կէտը։ Ինք ուրիշ ցաւ ունի, եւ այդ ցաւն է որ կը յայտնէ վերջին ծայր սրտաճմլիկ մանրամասնութիւններով, որոնք պարզապէս մարդուս սիրտը կը ճմլեն։

Իր ցաւը իսկապէս մեծ է, թէեւ մեծ ըլլալը պատճառ մը չէ որ հոս չպարզեմ քանի մը տողով։ Երեւակայեցէ՛ք՝ Բոլուի ջուրը գէշ է եղեր, Բոլու օդուէտ չէ եղեր, Բոլուի արեւը խիստ է եղեր, եւ առաջնորդարանն ալ՝ գետնի վրայ, առանց պատուհանի, անշուք ու անյարմար սենեակ մը՝ աւելի սպասաւորի խուց՝ քան առաջնորդական դահլիճ։

Պոլսեցւու բերանը՝ Էմիրկեան Գոքսուի պատուական օդին եւ Բէյքօզ Զէլմէի վողոմի անուշ աղբիւրներու ջուրին վարժուելէ՝ վերջ ելլել Բոլու երթալ, «լող օդով» անտանելի արեւու մը տակ մրկիլ, վատառողջ ջուր մը միայն խմելու դատապարտուիլ, այրիլ առանց լաւ օդի, առանց լաւ սնունդի, անփառունակ եւ հնամենի սենեակի մը մէջ... ընդունեցէք որ խղճալի բան է։ Ինչո՞ւ զայն չղրկեցին անանկ տեղ մը՝ ուր օդը զով ու գգուիչ հովեր մը ունենար, ուր ջուրը վճիտ ու քաղցրահամ ըլլար, Առաջնորդարանը շքեղ՝ սենեակներով ու փաղփուն, մետաքսեայ վարագոյրներով պճնուած, եւ մեծագին թաւ գորգերով յատակուած տեղ մը՝ ուր պաշտօնները ամէնէն քաղցրաւունակ համն ու հոտը ունենային, ուր ամէն անկիւն բուրումնաւէտ ու գունագեղ ծաղիկներով եւ հեշտաբոյր մարգարիտներով ծածկուած ըլլար։ Ինչո՞ւ նոր Եդեմ մը չգտնէին, ի՞նչու նոր Դրախտ մը չստեղծէին եւ հոն չղրկէին զինքը։

* * *

Բայց ողբալով հանդերձ քիչ մըն ալ ականջ տանք Բոլուցիներուն, որոնք Կարիճեան վարդապետի թմբուկին զով թմբուկ մըն ալ իրենք զարկած են ու կը զարնեն նոյնչափ խանդով, նոյնչափ եռանդով։

Ամբողջ տարիներ, կ'ըսեն այդ մարդիկը, ապիկար առաջնորդներ ունենալէ վերջ, երկար տարիներ ալ առանց առաջնորդի մնացինք, հազիւ երբեմն պատահական հովիւ մը այցելութեամբը մխիթարուելով։ Այսչափ ժամանակ սպասելէ, այսչափ ատեն նիւթապէս ու բարոյապէս տուժելէ ետքը, շնորհակալ ենք, վերջապէս Պատրիարքարանը լսեց մեր ձայնը, եւ վարդապետ մը ղրկեց մեզի։ Վարդապետը առանք, բարի եկաւ՝ հազար բարի։

Բայց այս ի՛նչ եղանակ է որ կը զարնէ մեր ականջին տակ։ Մեզի չի հաճիր։ Ոտքս կոտրեր ու չգայի, նորէն շատ ալ չպիտի մնամ, ամիս մը, երկու ամիս, թերեւս աւելի քիչ։ Ա՛ս ինչ է, առաջնորդարան ըսածնիդ ա՞ս է, ես սպասաւո՞ր եմ. ատ ի՛նչ կերակուր է, ամսական ինչ պիտի տաք ինծի։

Հայր Սուրբ, աղքատ մարդ, կ'ըսենք։ Մէկ մը դուք ալ մեզի հարցուցէք թէ ինչ վիճակի մէջ կը գտնուին մեր դպրոցները, ինչ կ'ըլլան հասոյթները. մէկ մը նայէք չունինք տանք, վերջէն կը նայինք ձեր ուտելիքին, խմելիքին, վերջէն կ'որոշենք ձեր ամսականը։

Որո՞ւ կ'ըսես։ Վարդապետը փուշի վրայ է, եւ ականջն ալ իր ձայնէն չի զատեր։ Ինչպէ՞ս ըլլար որ ժամ առաջ մեկնէր, ի՞նչպէս ըլլար որ օր մը առաջ Պոլսոյ ճամբան ձեռք առնէր, կը մտածէ ինքնիրեն։ Մենք մեր դպրոցներուն, մեր եկեղեցիին անխնամ վիճակը կուլանք իրեն, ան՝ Պոլսոյ անուշիկ յիշատակը կուլայ մեզի։ Եթէ միայն ասոր համար էր, ուրեմն ինչո՞ւ ղրկեցին մեզի, եթէ գալիք վարդապետը փոխանակ մեզի խեր ունենալու մեզմէ խեր պիտի սպասէր, ինչո՞ւ ճամբու ծախք մըն ալ վրայ երթար աւելորդ տեղը։

* * *

Հիմա այսպէս կ'ըսեն Բոլուցիները։ Ընդունինք որ անոնք ալ իրաւունք ունին։

Իսկ թէ ո՞րն է ամենէն աւելի իրաւունք ունեցողը. ասիկա խղճի խնդիր մըն է, պարզ, մեկին ու յստակ խնդիր մը՝ զոր լուծելու համար կարծեմ ոչ ոք պէտք պիտի ունենայ իմ միջնորդութեանս։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Յ. Գ.— Նախորդ յօդուածիս առաջին սիւնակին 32-րդ տողին «անկարող» բառը պէտք է կարդալ «կարող»։

Ա. Ա.

ՍԵՆԹ-ԼՈՒԻԶԻ ՑՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

(ՄԵՐ ԹՂԹԱԿԻՑԷՆ)

Բ.

«Փէլէս օֆ ֆայն արթս» թանգարանին մէջ՝ որուն պատերուն ամէն կողմերը քանդակուած են զանազան արձաններ, կը տեսնես բնութեան գեղեցկագոյն ծիծաղը։ Այս սուր վրձիններու հրաշալի արտադրութիւնները տեսնելու համար ժամեր պէտք են. ո՛չ յոգնութիւն եւ ո՛չ ալ անօթութիւն կը զգաս։ Ասոնք կը հրապուրեն, կը սքանչացնեն քեզ, ու նոյն իսկ աչքերուդ չես հաւատար, կը [illegible]։

Կան նաեւ շատ մը ցնցող տեսարաններ, ծովու վրայ նաւի մէջ պատահած հրդեհ մը. ալիքներու եւ բոցերու խառնուրդ մըն է ատ. յանկարծ նաւը կ'ընկղմի։ Այս նկարին առջեւ ո՞ր մարդը չի հիանար։

Այս շէնքին ուղղակի անդին «Փէլէս օֆ մենուֆէքչըրս, էլէքթրիսիթի, թրէնսփորթէյշըն» եւ ասոնց նման շարք մը ուրիշ պալատներ, որոնց մասին կարգաւ պիտի խօսինք։

Գիտական աշխարհի բոլոր ներկայացուցիչները հոս են։ Գիտութեան ամենավերջին կատարելութիւնն են ասոնք։ Ամէնէն ուշագրաւ իրերը կը կազմեն հանգուցեալ Վիքթորիա թագուհիին իր 50ամեայ յոբելեանի առթիւ ստացած ընծաները՝ թագաւորներէ, թագուհիներէ եւ իշխաններէ։ Այս ամէնը ցուցադրուած են «Էտմինիսթրէյշըն պըլտինկ»ին (վարչութեան շէնք) մէջ։ Ադամանդէ եւ ոսկիէ այս իրեղէնները տեղաւորուած են «Հօլ օֆ քօնկրէս» սենեակը, որուն վրայ կը հսկեն անգլիական եւ տեղային (ամերիկեան) ոստիկաններ։ Իրեղէններն են փոքրիկ ոսկիէ անօթներ, փղոսկրէ սանտրեր, ադամանդապատ ժամացոյցներ, ոսկի թելերով հիւսուած թամբեր եւ շարք մը ուրիշ իրեղէններ, որոնց մասին դժուար է բան մը ըսել. ի՞նչի համար գործածուիլը մեր մտքէն իսկ չանցնիր։ Այս ամէնուն արժէքը 6,000,000 տոլար կը հաշուեն։

Բաւէ Կ. Պոլսեցի հայ վաճառական մը որ քառասուն տարիներէ ի վեր Բարիզ հաստատուած է, հոն շատ կարեւոր դիրք մը գրաւելով ադամանդի վաճառականութեան մէջ։ Իր գործարանին մէջ՝ յիսունէ աւելի մարդիկ կ'աշխատին, իր գործակատարներէն Պ. Հայրենցի հովանաւորութեան տակ։

«Փէլէս օֆ Մենուֆէքչըրս»ի ֆրանսական բաժնին մէջ՝ մեծ հաճոյքով կը կարդանք ադամանդավաճառ Պ. Էգնաեանի անունը, որ հետեւեալ ադամանդները ցուցադրած է այդ բաժինին մէջ։ Կողնիի չափ մեծութեամբ ադամանդ մը կ'արժէ յիսուն հազար տոլար, եւ կապոյտ քար մը՝ թէեւ անկից քիչ մը պզտիկ, բայց կ'արժէ հարիւր հազար տոլար, դեղին քար մը կ'արժէ քառասուն հազար տոլար. կան նաեւ ութ-ինը կտորներէ բաղկացած ադամանդներու շարք մը, որոնց արժէքն է հարիւր հազար տոլար, եւայլն։ Ասոնք, ինչպէս ըսինք, պզտիկ տեղ մը դրուած են այդ շէնքին մէջ, իբր գեղեցիկ արտադրութիւնները ֆրանսական երկրին։ Ասոնք ընդամէնը կ'արժեն երկու միլիոն տոլար։

Յունիսի սկիզբը, ցուցահանդէսը այցելութեան գացողներու թիւը օրական մէկ միլիոնէն աւելի եղած է։ Մայիս ամսոյ վերջին շաբթուան նշանաւոր այցելուները եղած են Ն. Կ. Բարձրութիւն Իշխան Փիւլին՝ Չինաստանէն, եւ Օրիորդ Ալիս Ռուզվէլթ՝ երէց դուստրը Միացեալ Նահանգաց Նախագահ Պ. Թէոտոր Ռուզվէլթի։ Մայիս 27ի ուրբաթ երեկոյին Օր. Ռուզվէլթ եկաւ «Իլլինոյզ Պըլտինկ»ի մէջ. լուսաւորութիւնը Օրիորդին գեղեցկատեսիլ դէմքին աւելի լուրջ ու արժանաւոր կերպարանք մը տալով, կը մագնիսացնէր զինքը դիտողները։

Ո՛ւր որ կ'երթար Օրիորդը, հոն էր բազմութիւնը։ «Ճէրմըն Վիլէճ»ը, որ բնականէն չի զանազանուիր գերմանական հիւղակէն, Օրիորդը հոն գնաց ընթրիքի, ու ներս մանելուն պէս՝ բազմութիւնը յոտնկայս ընդունեց, կեցցէներով եւ բուռն ծափահարութեամբ։

Նախորդ յօդուածով ըսինք որ՝ création on pike (ստեղծագործութեան շէնքը) ամէնէն հիանալին է, որպէս զի կարենանք որոշ գաղափար մը տալ այս շէնքին բովանդակութեան վրայ. հարկ է որ, երկու խօսքով՝ շէնքին մէջ մանելէ առաջ բաւականաչափ բացատրութիւն տանք։

Ստեղծագործութիւնը երկնային բան մը ըլլալով՝ մեզմէ շատերուս ականջին անսովոր տարօրինակ պիտի հնչէ։ Գիտութիւնը, սակայն, որ հիանալի թափով մը առաջ կը խաղայ, մարդկային հանճարը թելադրեր է ստեղծագործութիւն բառն իսկ գործածելու։

Pike նիզակաձեւ կամ ձկաձեւ կը նշանակէ, իսկ on վրայ ըսել է։

Ասոնք բոլորը հաւաքաբար կը կազմեն création on pike շէնքին անունը։ Մենք լեզուաբանական խնդրոյ մը վրայ չէ որ պիտի խօսինք, անոր բառական բացատրութիւնը նշանակեցինք, որպէս զի կարող ըլլանք լաւագոյն գաղափար մը տալ յաջորդ յօդուածի պարունակութեանը մասին։

ՍԷնթ-Լուիզ Յ. Գ.

ԱՍՊԱՐԷԶԻ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆ

Մեր լրագրութեան մէջ ծեծուած օրուան ամէնէն կարեւոր խնդիրներէն մէկն ալ է մեր նոր սերունդին ի՛նչ ասպարէզ ընտրելը։ Եթէ հիմա մեր նոր սերունդին ընտրած ասպարէզները քննենք, շատ տխուր եզրակացութեան մը պիտի յանգինք. երկու գլխաւոր ասպարէզներ կան, որոնց կը դիմեն ընդհանրապէս մեր շրջանաւարտները.—ուսուցչութիւն ու գրագրութիւն. բացառութիւն կը կազմեն համալսարանական ուսում առնողները, որոնց մեծամասնութիւնը, աւելորդ է ըսել, բժշկութիւն կ'ուսանի. ատոնցմէ դուրս ուրիշ ասպարէզ փնտռելը աւելորդ յոգնութիւն մըն է նոր սերունդին համար։

Յօդուածիս նպատակը չէ քննել թէ մեր շրջանաւարտները պէտք եղած մասնաւոր պատրաստութիւնը ունի՞ն ուսուցչութեան կամ գրագրութեան. խնդիրը հոն է թէ այդ երկու ասպարէզները ապագայ ունի՞ն. անշուշտ ո՛չ։

Շատ անվիճելի ու բացայայտ է թէ երկրի մը բարգաւաճութիւնը նոյն երկրին երկրագործութենէն ու արհեստներէն կախում ունի. եթէ այդ երկուքը պէտք եղած յառաջդիմութիւնը ըրած են, համայնքի մը նիւթական ապագան ապահովուած է։ Պէտք չկայ երկար ապացոյցներու՝ այս ճշմարտութիւնը հաստատելու համար. կը բաւէ ակնարկ մը նետել ամբողջ քաղաքակրթեալ աշխարհին ներկային վրայ՝ համոզուելու համար։ Այսօր ամէն քաղաքակրթեալ երկիրներու մէջ ժողովուրդին մեծամասնութիւնը երկրագործներէ ու արհեստաւորներէ կը բաղկանայ. Ամէնէն աւելի երկրագործութեան է որ զարկ կու տան։ Օրինակի համար Ֆրանսան երկրագործութեան համար ահագին աշխատութիւն ու դրամ կը վատնէ. ամէն տարի այս ամիսներուն մէջ հարիւրաւոր մեծ ու փոքր մրցումներ տեղի կ'ունենան ամէն գաւառներու եւ ամէնէն փոքր գիւղին մէջ իսկ։ Կառավարութիւնը ամէն գաւառի մէջ մէկ մէկ բրոֆեսէօր կարգած է — professeur départemental d'agriculture — որ ագարակները կ'այցելէ, կը խօսի, կը բացատրէ։ Թողունք այն ահագին թիւով ընկերութիւնները, որոնք կազմուած են զանազան բնական դժբաղդութիւններու դէմ, ինչպէս են՝ կարկուտ, երաշտութեան, կենդանեաց հիւանդութեան եւայլն։ Գալով երկրագործական ուսուցման, երկրագործական բարձր վարժարանէն, երեք հատ նշանաւոր ազգ. երկրագործ. վարժարաններէն, երկր. արհեստներու դպրոցէն ու պարտիզպանութեան ազգ. դպրոցէն զատ, իւրաքանչիւր նահանգ իրեն համար մասնաւոր երկրգ. դպրոց մը ունի ու բոլոր այս դպրոցներուն ամէն տարի հազարաւոր թեկնածուներ մրցումի կը դիմեն, որոնց մէջ շատեր երկրագործական դասակարգին չեն պատկանիր ու նոյն իսկ բաւական թիւով ալ հարուստ, ինթէլիժընթ դասակարգէն։

Այս բոլորը մէջ կը բերեմ, ցոյց տալու համար թէ ի՛նչ մեծ աշխատութիւն կ'ըլլայ Ֆրանսայի պէս երկրի մը մէջ այն տեսակ ասպարէզի մը համար, զոր մենք բոլորովին կ'անտեսենք ու միայն գիւղացիներուն յարմար կը նկատենք։ Կ'արժէր որ Թուրքիոյ նման երկրագործութեան այնքա՛ն յարմար երկրի մը մէջ քիչ մըն ալ այդ ասպարէզին ուշադրութիւն ընծայենք. գիտեմ որ «ռէնչպէր» ըլլալը ուսուցիչ կամ գրագիր ըլլալուն չափ փափուկ ու հանգիստ չէ, սակայն եթէ կ'ուզենք ներկայ քաղաքակրթութեան հետեւիլ, եթէ կ'ուզենք առեւտրական մրցումի հոսանքէն չտարուիլ ու դիմանալ, պէտք է փափկութիւնն ու ծուլութիւնը ձգել եւ երկրագործութիւնն ու արհեստները զարգացնել։

Անցեալները խմբագիր մը իրաւամբ կ'ըսէր թէ սխալ է այն կարծիքը թէ մենք ընդօրինակող ժողովուրդ մըն ենք. եթէ այդպէս ըլլար՝ ուսուցչութեան ու գրագրութեան պաշտօն չէինք բռներ երթար։

Ս. ՏԻՐԱՏՈՒՐԵԱՆ

ԵՊԻԿՈՒՐԵԱՆ ՊԱՐՏԷԶ

ՃՇՄԱՐՏԱԶԱՆՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մարդիկ համակերպելէ զատ՝ ընելիք ուրիշ բան չունին աշխարհի մէջ։ Բայց ազնիւ արարածները գիտեն համակերպութիւնը վայելչօրէն անուանել գոհունակութիւն։ Վեհ հոգիները սուրբ ուրախութիւնով մը կը համակերպին։ Տարակոյսի դառնութեան մէջ, համաշխարհային չարիքին մէջտեղ, դատարկ երկինքին տակ, գիտեն անկեղծ պահել հաւատացեալներուն հնադարեան առաքինութիւնները։ Մարդկային սեռին սէրը կը վառէ զանոնք։ Ա՛ս ալ քիչ է։ Բարեպաշտօրէն անվկանդ կը պահեն այդ առաքինութիւնը, զոր քրիստոնէական աստուածաբանութիւնը իմաստութեան մէջ կը դնէր, միւս բոլոր առաքինութիւններէն վեր, վասն զի արդէն կ'ենթադրէ զանոնք կամ կը տեղեկալէ անոնց յո՛յսը։ Յոյս դնենք, ո՛չ թէ բնաւ մարդկութեան վրայ՝ որ, հակառակ վսեմ ջանքերու, չարիքը չջնջեց աշխարհի մէջ, այլ անըմբռնելի ա՛յն էակներուն վրայ որոնք մարդէն դուրս պիտի գան, ինչպէս մարդը դուրս եկած է անասունէն։ Կը զգանք թէ այս բեղմնաւոր անձկանքը կ'աճի մարդոց սրտին մէջ ու զանոնք կը վարէ դէպ ի անխուսափելի ու աստուածային նպատակակէտ մը։

* * *

Բանաստեղծներուն ձանձրոյթը սփոփուող ձանձրոյթ մըն է, չափազանց մի՛ արգահատիր անոնց վրայ. անոնք որ կ'երգեն՝ գիտեն հմայել իրենց յուսահատութիւնը. բառերու մոգութեան նման մոգութիւն չկայ։ Բանաստեղծները, ինչպէս տղաք, պատկերներով կը մխիթարուին։

* * *

Սիրոյ մէջ, ձեւեր ու գոյներ պէտք է սիրել. պատկերներ կ'ուզեն անոնք։ Կիները զգայութիւններ միայն կ'ուզեն։ Անոնք մեզմէ աւելի կը սիրեն. կոյր են։ Ու եթէ մտածէք Փսիքէ (*) կանթեղին, [illegible] թէ Փսիքէ կին չէ, Փսիքէ հոգի է (ինչպէս ստուգաբանօրէն կը նշանակէ)։ Միեւնոյն բանը չէ։ Մինչեւ իսկ հակառակն է. Փսիքէ հետաքրքիր էր տեսնելու, իսկ կիները հետաքրքիր են միայն զգալու։ Փսիքէ անծանօթը միայն կը փնտռէր։ Ու՛ր կիները կը փնտռեն՝ իրենց փնտռածն անծանօթը չէ։ Կ'ուզեն վերստանալ. լալ ու յուզուիլ, վերստանալ իրենց անուրջը կամ անխառն զգայնութիւնը։ Եթէ կիներն աչք ունենային, ինչպէս պիտի յօժարէին հասկնալ անոնց տարփանքը։

Թրգ. Ա. Ն. Թ. ԱՆԱԹՕԼ ՖՐԱՆՍ

(*) Փսիքէ նորատի ու գեղանի աղջիկ մըն էր, որ Էրոսի հետ ամուսնացաւ ու Ոլիմպոսի մէջ ընդունուեցաւ։

Ծ. Թ.

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԽՕՍՈՒԸՈՒՏՈՒՔ

ՄԱԶ ՈՒ ՄՕՐՈՒՔ

Վերջին յօդուածով կարելի եղածին չափ հակիրճ կերպով խօսած էինք մորթին եւ անոր առողջապահութեան մասին։ Այս անգամ ալ մարդուս դէմքին գեղեցկացուցիչ զարդարանքը եղող մազերուն եւ մօրուքին վրայ քիչ մը բան խօսինք, որովհետեւ ինչպէս յայտնի է, ասոնք՝ մորթին ա՛ս ու ա՛ն մասերը, օդին թէ՛ պաղութենէն եւ թէ՛ արտակարգ տաքութենէն ազատ կը պահեն։ Եթէ առողջապահական խնամքներու չենթարկենք, շատ մը անպատեհութիւններ, շատ մը հիւանդութիւններ ծագում կրնան առնել, ինչ որ երբեմն ծանր հետեւանքներ իսկ կրնան ունենալ։

Շատեր, շատ մը առողջաբաններ կը կարծեն որ մազերը աղէկ վիճակի մէջ պահելու, առողջ վիճակի մէջ պահպանելու համար շատ կարճ կտրելու է. ուրիշներ ալ կ'ըսեն թէ ընդհակառակը երկընցնելու է. բայց մենք Տօքթ. Թէսըռայի հետ ըսենք որ, եթէ մազերը շատ կարճ կտրուին, իրենց բնախօսական պաշտօնը պէտք եղածին պէս չպիտի կրնան կատարել, եւ եթէ երկնցուելու ըլլան, ալ աւելի խնամքներու կը կարօտին։ Մազերը այնքան շատ կտրելը աղէկ չէ, հակառողջապահական է. խառնիկ ալ կտրելու չէ, մանաւանդ ձմեռ ատեն, որովհետեւ ենթական պզտիկ պաղառութեան հետեւանքով մը կրնայ հարբուխ եւ նոյն իսկ որ եւ իցէ թոքախտի (pneumonie) ենթակայ ըլլալ։

Մազերուն մէջ գտնուած զանազան փոշիները հանելու համար՝ ամէն օր թէ՛ լուալու եւ թէ խոզանակելու է, հակառակ պարագային՝ անմաքրութեան երեսէն, մազերուն արմատները կը բորբոքին եւ տեսակ տեսակ հիւանդութիւններու սկզբնապատճառ կ'ըլլան։

Օծանելիք իւղեր եւ դեռ չեմ գիտեր ինչեր, որոնց այնքան շլացուցիչ ազդերը գրեթէ ամէն օր թերթերու մէջ կը կարդանք, առանց եթէ ոչ ամէնը գէթ մէկ մասը կարծուածին կամ ըսուածին պէս մազերը մաքուր, փափուկ, աղէկ վիճակի մէջ չի պահեր։ Գիտցէք որ գլխու բնական մաքրութիւնը, ամէն առաւօտ պարզ խոզանակել մը, շաբաթական գլխու տաք լոգանք. ասոնք ամէն բանէ գերազանց են։

Երբոր երկար ատեն մարդ մը գլխարկը գլուխը պահելու սովորած է, հիւանդութեան մը կամ ուրիշ ո եւ է պարագայի պատճառով մը, յայտնի բան մըն է թէ ան ատեն պէտք եղածին պէս մազերը չպիտի կրնայ խնամել եւ այսպէսով երբոր պիտի խառնուին եւ թափիլ պիտի սկսին։ Հիւանդութիւնը անցնելէն անմիջապէս [illegible] գործածելու ըլլանք, առջի վիճակը կրնայ ստանալ շուտով։

Երբ մարդուս մազերը առողջութեան ատեն թափիլ սկսին, ինչ որ գրեթէ շատ անգամ կը տեսնուի, անկարելի է առաջքը առնել. բայց երբ պատճառը հիւանդութիւն մըն է, այն ատեն խնդիրը կը փոխուի. հիւանդութեան բուժումէն յետոյ չթափելուն ճար մը կրնայ ըլլալ։

Շատեր դեռ ծերութեան մէջ չթեւակոխած՝ մազերնուն գոյնը կը սկսի կամաց կամաց ճերմկնալ եւ խեղճերը կը վշտանան այս պատահարին դէմ ու արուեստական զանազան միջոցներ կը գործածեն՝ առջի գոյնը տալու համար։ Թո՛ղ որ շատ անգամներ առանց նկատի առնելու գործածուած դեղերէն առաջ եկած գէշութիւնները, կը կորսնցնեն նաեւ իրենց դէմքին գեղեցկութիւնը եւ վայելչութիւնը։

Շատ անգամներ զանազան տեսակ գլխու ցաւերու, աչացաւերու ենթարկուող մարդոց կը պատահին, ինչ է արդեօք բուն անոնց պատճառը. գիտէք. հեռուները երթալու պէտք չկայ. մեզմէ շատերուն ջատագոված սա իւղերը, օծանելիները, փոշիները, հեղուկները եւն։ Թո՛ղ մէկ կողմ նետեն, այն ատեն պիտի տեսնեն թէ կարճ ատենուան մէջ իրենց ցաւերը պիտի բուժուին եւ իրենք պիտի հանգստանան։

Ուրեմն երբ մազերնուդ մէջ ճերմակ թելերու երեւումը կը տեսնէք, ատոր համար բնաւ մի նեղանաք, մի վշտանաք,

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (17)

ԲԻՒԷՐ ՄԱԷԼ

ՆՕՏԱՐԻՆ ԴՂԵԱԿԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԽԱՐՍՏԱՓԱՆ ՍԷՐԸ

Ը.

ՄՆԱՍ ԲԱՐՈՎ, ՍԷՐ

Որքան ալ պատրաստուած ըլլար Հանրի, այսպիսի պատասխան մը ընդունելու համար, ոչ նուազ մեծ վիշտ մը զգաց ան։ Իր զգացումներուն տէրը չեղաւ. ու նօտարը զարմանքի եւ զայրոյթի անանկ արտայայտութիւն մը տեսաւ անոր աչքերուն մէջ որ զղջաց «չար լուր» մը տալու փութկոտութիւնը ունեցած ըլլալուն համար։ Գրիւլէ ալ զայն նետեց, որովհետեւ ժողովրդական բացատրութեամբ «Եթէ երբեք ատրճանակներ եղած ըլլային Կիւլյանի աչքերը», նօտարը արդէն իսկ մեռած պիտի ըլլար։

— Շնորհակալութիւններս, պարոն Գրիւլէ, յարեց Հանրի, առանց գլխարկը հանելու։

Ցեխոտ մտրակին ծայրովը հարուածեց ձին ու կատաղի վազքով մը խոյս տուաւ։

Գրիւլէ շարունակեց իր ճամբան, բայց շատ գէշ տպաւորութեան տակ։ Ակներեւ էր թէ Հանրի Կիւլյանի համակրութիւնը չէր վայելեր։

Նօտարը մօտ ատենէն չպիտի կրնար տեսնել Հանրին։ Արդարեւ այս վերջինը որոշած էր Պինիքէն հեռանալ ու Բարիզ երթալ, յուսալով թէ մայրաքաղաքին զուարճութիւնները ու անդադար կեանքը պիտի սպաննէին սիրոյ այն սկզբնաւորութիւնը, որուն նկատմամբ շատ հաճոյակատար գտնուած էր եւ որուն համար ամօթ կը զգար հիմա, իբր թէ յանցանք մը գործած ըլլար։

Բայց, հեռանալէ առաջ, Հանրի ուզեց վերջին այցելութիւն մը տալ Պաս-տ'Ամերիի։ Պատշաճ էր այդ բանը ընել, տիկին եւ օրիորդ Բէրհաւարի նկատմամբ զգացած յարգանքին պատճառաւ։ Միայն որ, այս անգամ վերջին հրաժեշտ մըն էր որ պիտի տար։ Քանի որ կեանքի մէջ ալ եւս չպիտի կրնար հանդիպիլ Իվօնի, գէթ կ'ուզէր անգամ մըն ալ տեսնել զայն, բաժանման անդարձ պահուն։ Մանկամարդ աղջկան պատկերը իր սրտին խորը պահելու թաքուն մտածմամբ կատարեց այդ այցելութիւնը։

Չէր ուզեր յետաձգել իր այցելութիւնը, որպէս զի գործը չերկարաձգուի. ուստի Գրիւլէի հանդիպելուն յաջորդ օրը, Պաս-տ'Ամերիի դղեակը ներկայացաւ։

Տիկին տը Բէրհաւար ամենայն սիրով ընդունեց Հանրին, իր ամէնէն ծիծաղկոտ կերպարանքով, առաջին տեսակցութենէն լաւագոյն տպաւորութիւն մը պահած ըլլալուն համար։ Հանրի քանի մը սովորական խօսքեր միայն փոխանակելու եւ հրաժեշտ առնելու համար գացած էր, ուզելով խոյս տալ հաւանական հրաւէրէ մը։

Ուստի կոմսուհիին իմաց տուաւ իր մօտալուտ մեկնումը, ինչ որ բնաւ զարմանք չպատճառեց, թէեւ փութաց իր վիշտը յայտնել։

— Ըսել է սովորականէն կանուխ պիտի հեռանաք այս կողմերէն, ըսաւ կոմսուհին, սիրուն ժպիտով մը։ Մեր դրացնութեան յարաբերութիւնները դժուարին, եթէ ոչ անկարելի պիտի դառնան։ Այս անգամ ո՞ր կողմ երթալ մտադիր էք։ Կեանքը միօրինակ կը թուի ձեզի։

— Թերեւս իրաւունք ունիք, տիկին, պատասխանեց Հանրի։ Աշխարհ մարդուն պէս իր կերպարանքը կը փոխէ, պատահած իրողութիւններուն համաձայն։

Քիչ մը տխրութիւն եւ շատ դառնութիւն կար այդ խօսքերուն մէջ։ Կիւլյան չէր կրնար ներել կոմսուհիին, սակարկութիւնով մը ծախած ըլլալուն համար իր աղջիկը, ի նպաստ իր վերականգնումին։ Լաւ գիտէր որ ատոնք ընթացիկ բաներ էին աշխարհային կեանքի մէջ։ Սակայն արդարանալի չէր գտներ զանոնք։

Իվօնի ներս ներս մտնելովը տարբեր դարձուածք մը առաւ խօսակցութիւնը. նախ տափակ նիւթերու, յետոյ տեղի ունեցած նաւարշաւին վրայ խօսեցան, ուր Հանրի յաղթական հանդիսացած էր։

Ատիկա յուսախաբութիւն պատճառեց Հանրիի։ Աւելի քան երբեք գեղեցիկ կը գտնէր օրիորդ Բէրհաւարը. իրեն յատուկ [illegible] երեւոյթը, որ աւելի կը գեղեցկացնէր ժպիտը, կատարեալ փուճ խօսակցութեան չէր յարմարեր, Հանրիի կարծիքով։ Ու բանի տեղ չդնելով Իվօնի ունեցած ակնածանքը հանդէպ մայրական ծանծաղամտութեան, ու միւս կողմէ ընդվզած սա մտածումին համար թէ մանկամարդ աղջիկը կրնար հաւանութիւն տուած ըլլալ նօտարին հետ ամուսնանալու, Հանրի չկրցաւ դիմադրել հեգնական շնորհաւորութիւն մը ընելու փափաքին։

— Տիկին, նախընթաց օր, բաղդ ունեցայ հանդիպելու Սէն-Մոլի նօտար Պ. Գրիւլէի, որ պարտք համարեց կատարուելիք մօտալուտ իրողութիւն մը իմացնել ինծի. ես ալ փութամ շնորհաւորել զինքը։ Ուստի թոյլ տուէք անկեղծ մաղթանքներուս հաւաստիքը ընծայելու օրիորդ Բէրհաւարին, ձեր յոյսերուն եւ փափաքներուն իրագործման համար։ Եթէ կանխահաս կը թուին այդ մաղթանքները, պատճառը այն է որ չպիտի կրնամ զանոնք կրկնել պատեհ առթիւ։ Բայց ամէն պարագայի մէջ, այդ մաղթանքները յարգալից համակրանքի մը արտայայտութիւնը պիտի ըլլան, մօտէն կատարուին, թէ հեռուէն։

Եթէ երբեք Հանրիի նպատակը անգութ վիրաւորանք մը պատճառել էր, ձեռք բերած արդիւնքէն գոհ մնացած ըլլալու էր։ Աւելին փափաքիլ անկարելի էր։

Մանկամարդ աղջիկը չափազանց տժգունած էր։ Մինչ Հանրի հրաժեշտ կ'առնէր երկու կիներէն, տեսաւ Իվօնի գեղեցիկ այդ մաքուր աչքերը, որոնք իր վրայ յառած էին, արտակարգ արտայայտութեամբ։

(Շարունակելի)

որովհետեւ անոնք ծերութեան ազդեւ նշաններն են (*)։

Տղոց գլուխն ալ մասնաւոր խնամքներու ենթարկելու է։

Նորածիններուն գլուխը գաղջ ջուրով ամէն առաւօտ մաքուր լուալ շատ օգտակար է. բայց հոս ուշադրութեան առնելիք կարեւոր կէտ մը կայ, գլուխը եւ մազերը լուալէն յետոյ զանոնք աղէկ չորցնելու է. կեղեւները թափել տալու համար շատ մը ծնողներու բրածին պէս առնարել, եւ ուրիշ տասը նման կեղտ միջոցներ գործածել՝ վնասակար է։ Քիչ մը նշագ (պաւէմ եղը) կամ վազլին կը բաւէ։

Մեր մայրերը այնպէս կը կարծեն թէ այդ կեղեւներուն դպչելու չէ, որովհետեւ անոնք ինքնիրեն կը թափին եղեր. շատ սխալ է ասիկա։

Մաքրութիւնը, մանաւանդ գլխու համար, մազերու համար շատ կարեւոր է. հակառակ պարագային գլխու մորթին շնչառութիւնը կը խանգարուի, մազերը կանոնաւոր կերպով չեն աճիր, ու այսպէսով առաւ առաւ ցաւալի հիւանդութիւններու պատճառ կ'ըլլան։

Հա՞րկ է արդեօք ըսել թէ գլխու անմաքրութիւնը ոջիլի ծնունդ կուտայ, որ երբեմն այնքան գէշ հետեւանքներու կ'ենթարկէ տղաքը։

Ինչ որ մինչեւ հիմա խօսեցանք մազերու վրայ, նոյնը մօրուքին ալ կը վերաբերի։

Պատմութիւն կարդացողներ շատ լաւ գիտեն որ տաճի առնենկալու մարդիկը գրեթէ ամէնքն ալ մօրուաւոր էին։ Ասոր վրայ շատ զարմանալու չէ. բնական է որ այսպէս եղած ըլլայ. նախ անոր համար որ մարդկային դէմքին վրայ արդէն ի՛նչ մազ կը ծնի եւ երկրորդ անոր համար որ այն ատեն ածելի եւն. չկային։

Մօրուքին մէկէնմէկ ածիլելը վտանգաւոր է. որովհետեւ դէմքին անասոր եւ զգայուն մասը օդին ազդեցութեան առջեւ կրնայ փոփոխութիւններու ենթարկուիլ։

Հետեւաբար ալ՛ս առաւ պարագաներու մէջ կամաց կամաց մօրուքը սափրել տալու է եւ ո՛չ թէ ածիլել։

Մօրուքը միշտ մաքուր պահելու, լուալու, եւ օրը 4—5 անգամ մը սանտրելու է. Բուսական ատեն եւր առանց խնամքի թողուի, զարշահոտութիւն մը ծնունդ կ'առնէ։

Ածիլելու ատեն ալ զգոյշ ըլլալու է։ Առաւօտները ածիլուիլ ա՛լ աւելի օգտէկ է, որովհետեւ այդ պահուն մորթը թէ՛ տաք եւ թէ՛ միանգամայն փափուկ է։

Եթէ կարելի է, ամէնքնիս ալ մեր իւրի ածելիքովը ածիլուելու ենք. Որքա՜ն աղէկ ըրած պիտի ըլլանք. Որովհետեւ այսպէսով ինքզինքնիս ազատ պիտի պահենք փրանկախտաւորներու (փ. էնէկի) երեսին քսուած եւ փրանկախտի մանրը պարունակող սափրիչներու աղտոտ օճառներէն եւ ածելիներէն։

Կ. Տ. ԱԼԼԱՀՎԷՐՏԻ

(*) Իրօք թէպէտեւ մազերու ճերմակութիւնը ծերութեան ազդեւ նշան մըն է, բայց պէտք չէ մոռնալ որ շատ անգամներ ճերմակ մազ ունեցող երիտասարդներու ալ կը հանդիպինք։ Ի՞նչ է արդեօք ասոնց պատճառը։ Բաժինական աշխատանցին պէս հանգուցեալ Թօքթ. Տիւքլօյի անխոնջ աշխատակիցը Մէչնիքով, ժամանակէն առաջ ճերմկնալը թէպէտեւ բիկմանթոֆամներու վերագրած է. սակայն անիկա ճիշդ չէ։ Էմօլէ եւ Թօլէ, անուանի երկու բնախօսներ, այս պարագան nerfs trophiquesներու խանգարումին կը վերագրեն, ինչ որ բաղդատմամբ աւելի ճիշդ է եւ ընդունուած տեսութիւն մը գրեթէ բոլոր բնախօսներէն։ Nerfs trophiqueներու խանգարումին նպաստող պարագաներն են. — Ցանկարծական ողբալի պատահար մը, ցաւ մը, վախ մը, գէշ լուր մը եւայլն։

Այս առթիւ մեր գիտցածներէն երկու օրինակ մէջ բերենք։

Ա.— Պանարմա-Պալըքէսէրի Նախկին Առաջ. Տեղապահ Ցակոբեան Վահան Տ. Վ. երբ անգամ մը եկեղեցին մէջ արարողութիւններուն կը նախագահէր, յանկարծ ծանօթ սասանութիւն մը կը պատահի։

Հայր Վահան թէեւ դուրս փախչիլ կ'ուզէ, բայց չի յաջողիր ու հոն քարէ արձանի, փլած պատերէ կը շրջապատուի կը մնայ, անանկ որ չի կրնար երերկալ իսկ։ Հայր սուրբը այնքան կը վախնայ որ 5—10 վայրկեանէն մօրուքին կէսը կը ճերմկնայ յանկարծ։

Բ. Բերոբաւլովսքի հրամանատար ծովակալ Մաքարոֆի ողբալի մահուան լուրը երբ բնակիչներին կը հասնի, Մաքարոֆի քոյրը Տիկին Եղիսաբէթ այնքան կը զգածուի որ մազերը վայրկենապէս կը ճերմկնան։

Աս երկու օրինակներէն հասկցուեցաւ կարծեմ թէ nerfs trophiquesներու խանգարումով է միայն որ մազերը կը ճերմկնան ժամանակէն առաջ։

Կ. Տ. Ա.

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Շիրքէթի Խայրիէի շոգենաւերուն երթեւեկութեանց ժամանակացոյցը որ վաղը իրիկուան, յուլիս 31, կ'աւարտի, այդ թուականէն վերջն ալ պիտի շարունակուի, սա փոփոխութիւններով.

1, 2, 3 եւ 4 թիւ երթեւեկութիւնները ջնջուած են։ Առաւօտները ժամ 9.30ին Ակիւտարէն կամուրջէն եւ Պէշիկթաշի, ժամ 10.5ին կամուրջէն Պէշիկթաշի եւ Գուզկունճուքի եւ ժամ 10.20ին Պէշիկթաշի Գուզկունճուքի եւ Ակիւտարի երթեւեկութիւնները ջնջուած են։ 3—5

Արտաքին Լուրեր

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԵՒ ՃԱՊՈՆԻ ՄԻՋԵՒ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ

Բորթ-Արթուրի կացութիւնը.— Ճափոններուն գործողութիւնները.— Նաւաբաժինը.— Տպաւորութիւնը Բեդերսպուրկի մէջ.— Մանչուրիա։

Բարիզ 16 օգոստոս.— Բորթ-Արթուրի կացութեան վրայ Ալեքսիէվ ծովակալին տեղեկագիրը յետահայեաց շահեկանութիւն մը միայն ունի։ Ցայտնի է թէ ընդհանուր յարձակումը սկսաւ օգոստոս 15ին, առաւօտ կանուխ, մինչդեռ ծովակալին տեղեկագրին թուականն է օգոստոս 13։ Այդ տեղեկագիրը, սակայն, կը ծանուցանէ թէ այդ թուականին ճափոնները գրաւած էին Թա-Քու-Շանի եւ Լիաօ-Քու-Շանի բլուրները, որոնք 196 ու 136 մեթր բարձրութիւն ունին։ Ասոնք կը գտնուին Բորթ-Արթուրի արեւելեան կողմը, հինգ քիլոմեթր հեռաւորութեամբ՝ Թա-Հօյի հովիտին եւ Թալէի ծովածոցին մէջտեղը։ Դէմ առ դէմ կը գտնուին Տրակոնի լեռներուն, որոնց բարձրութիւնը 95էն 200 մեթր է եւ որոնց վրայ կան կարգ մը ամրութիւններ՝ ռուսերուն ձեռքը։ Հաւանօրէն այդ տեղը եր ռուսական տրամադրելի ուժին արեւելեան ճակատը կը կազմէ, պաշտպանութեան ամբողջ գիծին ամէնէն զօրաւորն է։ Այդ կողմէն ճափոններուն յառաջացումը շատ շատ չնշանակեցաւ, եւ որովհետեւ օգոստոս 10ի իրենց յանդուգն յարձակումին մէջ չկրցան գրաւել Տրակոնի լեռները, ուրեմն ընելիք ամէնէն դժուարին գործը մնացած էր։ Կ'երեւայ թէ հարաւային արեւելեան կողմէն աւելի յառաջացած են։ Բուսական վարանումներէ ետքը կարելի է կարծել որ Գոյլի լեռը, որուն վրայ երկար ատենէ ի վեր կը խօսուի, անգլիական քարտէսներուն մէջ նշանակուած Հուայթ-Ուլֆ-Հիլն է որ Բորթ-Արթուրի պաշտպանութեան ամէնէն գլխաւոր կէտերէն մէկը կը կազմէ։ Այդ տեղերու հեռագիրները կը ծանուցանեն թէ ճափոնական շատ կարեւոր ուժեր համախմբուած են Լիաօ-Թի-Շանի մէջ, ուր չէր յուսացուեր որ հասնէին։ Միւս կողմէ Ալեքսիէվ ծովակալը, ըսելու համար թէ օգոստոս 10ի յարձակումը պաշտպանութեան ամբողջ գիծին վրայ կատարուած է, կը յայտարարէ որ կը տարածուէր Գոյլի լեռնէն մինչեւ Թա-Քու-Շան։ Այդ, Հուայթ-Ուլֆ-Հիլ արդարեւ գիծին հարաւային արեւելեան ծայրն է, ինչպէս Թա-Քու-Շան հիւսիսային արեւելեան ծայրը կը գտնուի։ Այդ պայմաններուն մէջ Բորթ-Արթուր վերադարձած ռուսական մարտանաւերը շատ գէշ դիրք մը ունին եւ ճափոնական զինուորներուն կողմէ գրաւուելու վտանգին մէջ են, ինչպէս եւ [illegible] ռուսական նաւատորմը Բիլէկ-Իւի հիւսարներուն կողմէ։ Կարելի դուրս պիտի ելլեն ռուսական մարտանաւերը, սակայն ո՛ւր պիտի երթան։ Վլատիվօսթօքի նաւաբաժինը, պակաս եւ վնասուած, չի կրնար անոր օգնութեան հասնիլ։ Ռուսական այն քանի մը մարտանաւերը, որոնց ի՛նչ ըլլալը յայտնի չէ, եւ որոնք—եթէ երբեք գոյութիւն ունին—կը ջանան Բորթ—Արթուր կամ Վլատիվօսթօք հասնիլ, զգուշութեամբ միայն պիտի պատահին միւս մարտանաւերուն։ Բեդերսպուրկի մէջ տիրող յուսահատութիւնը եւ ընկճումը բաւական արդարացի են, վասն զի Բորթ-Արթուրի ռուսական նաւաբաժինին համար բացուող ապագան փայլուն չերեւար։ Այդ դժնդակ տպաւորութիւնը, սակայն, չի հաւասարիր Մանչուրիայէն առնուած գոհացուցիչ լուրերով։ Ճափոնները կը ջանան գրաւել Պէն-Սի-Քուն՝ անցնելու Թայ-Ջէի հովիտին, երկարաձիգ եւ օձապտոյտ ճամբայ մը որ Լիաօ-Եանկ կը տանի, մինչդեռ բնակիչները այդ քաղաքէն կը հեռանան եւ, զինուորական գործողութեանց մասին տիրող լռութեան հակառակ, կը գիտցուի որ Ռուսերը նահանջի ընդհանուր շարժում մը կ'ընեն դէպ ի հիւսիս (Թան)։

ՌՈՒՍԻՈՅ ՄԷՋ

Տպաւորութիւնը Բեդերսպուրկի մէջ.— Ընդհանուր անձկութիւն.— Մարտանաւերը.— Բորթ-Արթուր.— Վլատիվօսթօք։

Բարիզ 16 օգոստոս.— Մաթէն հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Բեդերսպուրկի իր թղթակցէն.— «Հոս միւնոյն մտահոգութիւնը կը տիրէ՝ Բորթ-Արթուրի եւ Վլատիվօսթօքի նաւաբաժիններուն նկատմամբ։ Պէրլինէն եւ Լոնտոնէն երէկ իրիկուան առնուած հեռագիրները, որոնք անթել հեռագրով աղդէն հաղորդուած էին, Վլատիվօսթօքի նաւաբաժինին վնասուած ըլլալուն մասին լուրը կը ծանուցանէին, շատ քիչ ազդեցութիւն մը ունեցան։ Հոս կարելի չէ հաւատալ այդ տեսակ աղէտի մը։ Կը յիշուին այն համանման պարագաները, որոնցմով Թոկօ ծովակալը ամիս մը առաջ կը ծանուցանէր Բորթ-Արթուրի նաւաբաժինին փճացումը։ Ռուսիոյ ծովային սպայակոյտի պաշտօնատանէն սպաներուն երիցագոյնը, այս իրիկուն, ըսաւ ինծի թէ Քամիմուրա ծովակալը եթէ այդ տեսակ յաղթանակ մը տարած է, ճափոնները արդէն պիտի հաղորդէին անոր փառաւոր մանրամասնութիւնները, մինչդեռ ցարդ բան մը չէ ծանուցուած։ Վլատիվօսթօքէն եւ ոչ մէկ հեռագիր առնուած է որ ամէնափոքր գաղափար մը տայ եղածին վրայ։ Այդ սպան ըսաւ նաեւ ինծի թէ աղէտը անհաւանական կ'երեւայ, վասն զի երեք յածանաւերը, իրենց արագութեան շնորհիւ, միշտ նպաստ ունին խոյս տալ ճակատամարտէ։ Այս իրիկուն պիտի հաղորդուի Մաթուսէվիչ ծովակալին մէկ նոր հեռագիրը, ինչ որ կ'ապացուցանէ թէ մեռած չէ, ինչպէս ծանոյց Չէ-Ֆուէն առնուած հեռագիր մը։ Մաթուսէվիչ ծովակալին այդ հեռագիրը կը տեղեկագրէ գերմանական նաւաբաժինին հրամանատար իշխանին կողմէ Սեզարեվիչի արուած այցելութիւնը, որուն նպատակն է ապացուցանել Գերմաններուն բարեացակամութիւնը, որով մինչեւ իսկ Սեզարեվիչը պիտի պաշտպանէ նաւահանգիստին մէջ։ Մոնկոլիա հիւանդանոց-նաւէն լուր մը չկայ. այդ նաւը կիները եւ հիւանդները կը տանի։ Պահանջ յածանաւերին համար կ'ենթադրուի թէ Բորթ-Արթուր մնացած է՝ վերջին վայրկեանին պատերազմի գանձը ու գրութիւնները առնելու համար։ Օեամա մարեչալը իր հարուածները կը փութացնէ Բորթ-Արթուրի դէմ՝ վերջնական յարձակում մը մասին գրոյցներ կան. Նաեւ Օքու զօրավարին բանակը օգնութեան գացեր է Բորթ-Արթուրը պաշարող զինուորներուն, բայց այդ պարագան շատ հաւանական չերեւար։ Ռուսիոյ ընդհանուր սպայակոյտի պաշտօնատանն մէջ, ընդհակառակը, կը վախցուի թէ մի գուցէ ճափոնները արեւելքէն եւ արեւմուտքէն դէպ ի հիւսիս երթան, թէեւ ճակատին վրայ միշտ հանդարտ կը մնան։ Եթէ Բորթ-Արթուրը պիտի առնուի, հիմա բաւական զինուոր կայ հոն»։

— Դարձեալ Մաթէնի թղթակցէն.— «Վլատիվօսթօքէն տակաւին լուր չկայ։ Այս երկարատեւ լռութիւնը, որուն կը միանայ նաւաբաժինին վնասուելու նկատմամբ Վիեննայէն, Պէրլինէն, Բարիզէն եւ Լոնտոնէն առնուած լուրերը, եւ որոնք չեն հրատարակուիր, կը կրկնապատկէ անձկութիւնը ընդհանուր սպայակոյտի շրջանակներուն մէջ, ուր հիմա նուազ յուսալից են։ Բորթ-Արթուրի մէջ վայրկեանը շատ տագնապալից է։ Շթոսէլ զօրավարը եւ-պատերազմիկներուն հետ դուրս հանեց իր կի՛նը ու տղաքը»։

ՉԷ-ՖՈՒԻ ԳՈՐԾԸ

Ռուսիոյ բողոքը — Չինու արարքը.— Ճափոնի յայտարարութիւնը.— Միւս դատանակալ:

Ուաշինկթըն 16 օգոստոս.— Բէջինի ամերիկեան դեսպանը հետեւեալը կը հեռագրէ.—«Ռուսիոյ դեսպանը խիստ ծանուցագիր մը տուաւ Չինաց կառավարութեան, ամբաստանելով չինացի ծովակալը թէ նենգութիւն ըրած է. Նաեւ դեսպանը կը պահանջէ կատարեալ բաւարարութիւններ, Ռիշիթիլնի թորփիլահալածին վերադարձը եւ խիստ պատիժ մը չինացի ծովակալին համար։ Չինաց կառավարութիւնը կը պահանջէ որ Ճափոն ետ տայ նոյն թորփիլահալածը։»

Լոնտոն.—Նիւ-Եորքէն հետեւեալը կը հեռագրեն.— Բէջինի ամերիկեան դեսպանը կը հեռագրէ Մ. Հեյին որ Ճափոնի արտաքին գործոց նախարարին թէ Ճին պահանջած է ճափոններէն՝ ետ տալ Չէ-Ֆուի մէջ անոնց կողմէ գրաւուած ռուսական թորփիլահալածը։ Ճին այդ պահանջումը ըրաւ ռուսական ծանուցագրին հետեւանքով, որով Ճին կ'ամբաստանուէր իբրեւ մեղսակից եւ երկչոտ։»

— Թայմզ հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Թոքիոյի իր թղթակցէն.— «Չէ-Ֆուի միջադէպին նկատմամբ իմացայ թէ Ճափոն տրամադիր է յարգելու Չինաց չէզոքութիւնը, որքան որ Ռուսիա ալ յարգէ զայն։ Սակայն Ճափոն պիտի բռնադատուի յարգել տալ պատերազմիկի իր իրաւունքները երբ ռուսական զինուորները եւ նաւերը փախչին ճափոնական հալածումէն, Չինաց վերաբերեալ երկիրներ ապաստանելով, Չինաց, որուն չէզոքութիւնը հիմա անկատար է, քանի որ Չինաց կառավարութիւնը անկարող է կատարել՝ չէզոքներու վերաբերեալ պարտականութիւնները։ Ռիշիթիլնի քանի մը ժամ Չէ-Ֆու մնաց, առանց յայտնի ըլլալու որ զէնքերը եւ կազմածները վերցուած են եւ կամ պատրաստ է մեկնելու նաւահանգիստէն։ Հետեւաբար բռնաբարուած է Չինաց չէզոքութիւնը եւ Ճափոն, այդ պատճառով, պարտաւորուած է միջոցներ ձեռք առնել, դժուարելու այն վտանգաւոր պատահականութիւններէն որոնք կրնան առաջ գալ ապաստանարանի իրաւունքը չարաչար գործածելէն։»

Հոնկ-Քոնկ.— Կ'երեւայ թէ Ճափոն այնպէս կը նկատէ որ Ռիշիթիլնի Չէ-Ֆու ապաստանիլը հակառակ գործած է այն համաձայնութեան, որով պատերազմը պէտք է միայն Մանչուրիոյ մէջ սահմանափակուի եւ թէ հետեւաբար Ճափոն իրաւունք ունէր բռնել ռուսական թորփիլահալածը։

Չէ-Ֆու.— Չինացի Սա ծովակալին ուրացումին հակառակ՝ կը հաւաստուի թէ ճափոնական երկու թորփիլանաւեր, անցեալ գիշեր, Չէ-Ֆու վերադարձեր են. այդ միջոցին երկու յածանաւեր եւ երեք թորփիլահալածներ ալ դուրսը կեցած էին։ Կ'երեւայ թէ ճափոնները հաղորդակցած են չինացի ծովակալին հետ։ Չէ-Ֆուի ռուսական հիւպատոսը կը վախնայ որ մի գուցէ ճափոնները յարձակին վերջերս հաստատուած անթել հեռագրի կայանին վրայ՝ որ կատարելապէս կը բանի։ Իրիկունը ճափոնական նաւաբաժինը չտեսնուեցաւ, բայց անշուշտ հեռուն չէ։ Ճափոնի հիւպատոսը տեսակցութեան մը պահուն յայտարարեց թէ իր երկիրը բաւ իսկ իր գոյութեանը համար կը կռուի եւ թէ հետեւաբար իր մասին անկարելի է ուշադրութիւն ընել Չինաց չէզոքութեան նորութիւններուն զորս յաճախ բռնաբարած է Ռուսիա։ Հեռագրական կայանը գիշեր ցերեկ կ'ընդունի եւ կը ղրկէ պաշտօնական բազմաթիւ հեռագիրներ։ Ամերիկեան Չինչինաթի մարտանաւին ելեկտրական լուսարձակը այս իրիկուն քանի մը վայրկեան ուղղուեցաւ դէպի նաւահանգիստին մուտքը, անշուշտ ճափոնները դիտելու համար։

ՄԱՆՉՈՒՐԻՈՅ ՄԷՋ

Զինուորական կացութիւնը.— Խորհրդաւոր ռազմագիտութիւն.— Երկաթուղին.— Ալեքսիէվ ծովակալը:

Լիաօ-Եանկ 16 օգոստոս.— Համկմիաօցեւի ճափոնական յառաջապահները, ռուսական յառաջապահները հալածելու ատեն, մասնաւորապէս Բէնսիհաւի, ուր անընդհատ ընդհարումներ եւ թնդանօթաձգութիւններ կը կատարուին, Թայ-Ջեի հովիտին մէջէն։ Ճափոնները քսան վերսթի չափ հեռուն կը գտնուին Անշանշանէն վար։ Հիմա կ'երեւայ թէ յուլիս 31էն եւ օգոստոս 1էն գրաւուած դիրքերուն կը տիրեն աւելի ուղղութեամբ, սակայն հարաւային կողմը պարապ թողած են, թէեւ պահակներու միջոցաւ հսկողութիւն կը կատարեն։

Բեդերսպուրկ.— Պիրժէվիա Վիէտոմոսթի թղթակիցը հետեւեալը կը հեռագրէ.— «Հոս ամենամեծ հանդարտութիւն կը տիրէ։ Ցառաջապահներու ընդհարումներ իսկ չեն կատարուիր։ Ճափոնները կ'երեւայ թէ ամէն կէտերէ ետ կը քաշուին։ Երկաթուղիին վրայ, Ան-Շան-Շանի եւ Լիաօ-Եանկի մէջտեղը մաս մը քանդուեցաւ, բայց շուտով նորոգուեցաւ։ Քննութիւն կատարուելով հաստատուեցաւ թէ տարկա Ճափոնցիի մը գործն է, սակայն հեղինակը մինչեւ հիմա երեւան հանուած չէ։ Նորէն յորդառատ անձրեւ կը տեղայ։»

— Ալեքսիէվ ծովակալը Վլատիվօսթօք ուղեւորեցաւ, վասնզի Պլագոպաղով ծովակալը ծանրապէս հիւանդ է հոն։

ՉԷԶՈՔՆԵՐԸ

Պատերազմի արգիլեալ նիւթերը.— Դժգոհութիւնը Անգլիոյ մէջ.— Գերման վաճառականութիւնը.— Գերմանիոյ ընթացքը:

Բարիզ, 16 օգոստոս.— Մաթէն հետեւեալ հեռագիրը ստացած է Լոնտոնի իր թղթակցէն.— «Առեւտրական եւ նաւային շրջանակներուն մէջ միշտ օրուան խնդիրն է այն հարցը թէ ժամանակէ մը ի վեր պատերազմի արգիլեալ նիւթերու դէմ կատարուած հալածումը ի՞նչ ազդեցութիւն պիտի ունենայ բրիտանական վաճառականութեան վրայ։ Անգլիացիները կ'ուզեն գիտնալ թէ Ռուսիա իրաւպէս որոշա՞ծ է նպաստաւորել առեւտրական գերման շոգենաւերը՝ ի վնաս Անգլիոյ ծովային վաճառականութեան։ Կը վախցուի թէ [illegible] կը վիճարանին միջազգային օրէնքներու վերաբերեալ խնդիրներով, մի գուցէ Գերմանիա անվրդով իր գործը շարէ՝ ի վնաս Մեծին Բրիտանիոյ։ Այդ առթիւ դիտել կը տրուի թէ գերմանական մեծ ընկերութեան մը պատկանող խոշոր շոգենաւ մը որ վերջերս Համպուրկէն ու Անվերսէն ճամբայ ելած է, ռազմամթերք բեռցած է՝ չինական նաւահանգիստներ տանելու համար. Նաեւ պատերազմի արգիլեալ նիւթեր Ճափոնի համար։ Լոնտոնի մէջ կ'ըսուի թէ տարկա անհերքելի իրողութիւն մըն է, քանի որ նոյն բեռներուն համար Լոնտոնի մէջ դիմումներ եղած են ապահովագրութեան մասին։ Անգլիոյ կառավարութիւնը հիմա կը պահանջէ այն նաւատէրերէն որոնք Ծայրագոյն Արեւելքի համար կառավարական պաշտօններու փոխադրութեամբ կը զբաղին, ստորագրել սա յայտարարութիւնը.— «Կը յայտարարենք թէ, որքան գիտենք, (այս ինչ)] շոգենաւը որ կառավարական պաշտօններ կը փոխադրէ (այս ինչ) տեղը ռազմամթերք բեռցած չէ՝ թնդանօթ, հրացան, հրանիւթ եւ կամ որ եւ է զէնք, ռուսական կամ ճափոնական նաւահանգիստներու համար։» Նաւային շրջանակներուն մէջ դիտել կը տրուի թէ, այդ յայտարարութեան համաձայն, Անգլիոյ կառավարութիւնը ռազմամթերքներ միայն պատերազմի բացարձակ արգիլեալ նիւթ կը ճանչնայ պաշտօնապէս։ Ածուխի փոխադրութեան մասին դիտել կը տրուի թէ ատենէն ինը Բորթ-Արթուր եւ Վլատիվօսթօք կատարուելիք առաքումները լքուած են, վասն զի ապահովագրինը շատ բարձր է։

Լոնտոն.— Պէրլինէն հետեւեալը կը հեռագրեն Թայմզի.— «Գերմանական Թեա շոգենաւուն տէրերը, Պէրլինի արտաքին գործոց պաշտօնատանին միջոցաւ ստացան Վլատիվօսթօքի գրաւմանց դատարանին վճիռը։ Այդ վճիռը, որ կը հաստատէ ռուսական յածանաւերուն կողմէ ձեռք առնուած միջոցները, գլխաւորաբար սա կէտին վրայ կը հիմնուի թէ Թեա կորսնցուցած էր չէզոք նաւի իր հանգամանքը, քանի որ ճափոնական տանը մը կողմէ վարձուած էր։ Կարգ մը շրջանակներու մէջ չի կարծուիր որ այդ վճռին համար վերաքննութեան դիմուի։ Գերմանիոյ նախարարապետ Ֆան Պիւլով կոմսին կարծիքը ներկայացնող լրագիրը կ'ըսէ թէ տէրութիւնները որ եւ է համախորհուրդ պահանջում չեն ըներ քննելու վէճի առարկայ եղած սկզբունքի խնդիրը՝ նաւային պատերազմներու մէջ պատերազմիկներու իրաւունքներուն նկատմամբ, եւ թէ տէրութիւնները չեն առաջադրեր այդ տեսակ վիճաբանութիւն մը կատարել։ Նոյն թերթը կը յաւէ թէ կը յուսացուի որ ռուսական մարտանաւերը, առնէ վերջը, աւելի նպաստաւոր գտնուին վերապահեալ իրաւունքներու կիրառման մէջ, ինչ որ աւելի կամ նուազ կարեւորութեամբ կը պահանջէ նաւային ամէն տէրութիւն։»

ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

Չէ-Ֆու, 19 օգոստոս.— Ճափոններուն կողմէ Բորթ-Արթուրի վրայ կատարուած վերջին յարձակումներուն առեն Ռուսերը կեղծ շարժումներով ճափոնները տարեր են ականներու վրայ, որով ճափոններէն հազարաւոր հոգի մեռեր են։

ԼՈՆՏՈՆ.— Առնուած հեռագիրներու նայելով, Բորթ-Արթուրի յարձակումը կատաղի կերպով կը շարունակուի՝ մեծամեծ կորուստներ պատճառելով։

— Չէ-Ֆուէն կը հեռագրեն թէ Բորթ-Արթուրի կողմէն թնդանօթի ձայներ կը լսուին. որով կը կարծուի թէ նոյն տեղը բուռն ճակատամարտ մը կը կատարուի։

ԳՈՒՐՈՓԱԹԿԻՆ ԶՕՐԱՎԱՐԸ ԿԸ ՆԱՀԱՆՋԷ

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Հեռագրական ռուս գործակալութիւնը պատերազմի դաշտէն կարեւոր հեռագիր մը ստացած է՝ ծանուցանող թէ Գուրոբաթքին զօրավարը Մուքտէն փոխադրեր է իր բանակատեղը։

ՊԱԼԹԻԿԻ ՆԱՒԱԲԱԺԻՆԸ ՃԱՄԲԱՅ ԵԼԱԾ

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Պալթիկի նաւատորմին վերաբերող տասներկու մարտանաւեր, բազմաթիւ փոխադրանաւերով օգոստոս 15ին ճամբայ ելան դէպի Ծայրագոյն Արեւելք։

ՆԱՒԱՅԻՆ ՃԱԿԱՏԱՄԱՐՏՆԵՐԸ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐՆԵՐ

ԲԵԴԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռէնցէլթայն ծովակալը հետեւեալ պաշտօնական տեղեկագիրը ղրկած է.— «Օգոստոս 10ին առաւօտուն ժամը 5ին Բորթ-Արթուրի նաւաբաժինը նոյն նաւահանգիստէն ճամբայ ելաւ։ Առջեւ էն կ'երթար նաւերու փոքր խումբ մը՝ թորփիլներու գոյութիւնը իմաց տալու պաշտօնով։ Ժամը 9ին երբ կ'անցնէինք թորփիլ արուած նաւահանգիստէն, նաւաբաժինին հրամանատարը ծովակալ նաւին վրայ պարզել տուաւ այն նշանը թէ պէտք է Վլատիվօսթօք երթանք. սակայն ամէն կողմերէ եկող ճափոնական մարտանաւերը մէկ կէտի վրայ կը համախմբուէին։ Կէսօրին ճափոնական չորս զրահաւորներ եւ երկու յածանաւեր յարձակեցան ռուսական նաւաբաժինին վրայ։ Այս վերջինը փոխեց ճամբան, որով ճափոնական մարտանաւերը կէտը զաղրեցուցին։ Ճափոնական նաւաբաժինն ալ ճամբան փակեց եւ սկսաւ հալածել ռուսական մարտանաւերը. Նորէն թնդանօթաձգութիւն կատարուեցաւ։ Այդ միջոցին ինը յածանաւ եւ [illegible] թեան փութացին ճափոնական նաւաբաժինին։ Ժամ 6ին ճափոնները յարձակեցան Սեզարեվիչ զրահաւորին վրայ որ ծովակալի դրօշ պարզած էր։ Ճափոնական մարտանաւերը մտադիր էին պաշարել ռուսական նաւաբաժինը եւ այդ նպատակով ձեռնարկներ ալ ըրին, սակայն ռուսական մարտանաւերը սկսան հետզհետէ ետ քաշուիլ։ Ծովակալը հրամայեց խզել անցնիլ ճափոնական նաւերուն գիծը։ Ուստի իմ նաւովս յառաջացայ։ Ինծի կը հետեւէին Բալլասա, Նովիք եւ Տիանա։ Ասքոլդի արձակած ռումբերը ճափոնական երեք մարտանաւերու վնասեցին։ Առանցմէ Օսամա, որուն մէջ հրդեհ ծագեցաւ, ստիպուեցաւ ետ դառնալ, որով ռուսական մարտանաւերը կրցան առաջ համարձակ անցնիլ։ Ասքոլդ որ ճափոնական թորփիլանաւերուն յարձակմանը ենթարկուած էր, անձրեւի պէս տեղացող ռումբերուն մէջտեղէն դէպ ի ծովին բացը յառաջացաւ։ Անկէ ետքը անցան Նովիք, Բալլասա եւ Տիանա։ Ճափոնները ուզեցին հալածել ռուսական մարտանաւերը, սակայն այս վերջիններուն հրաման տրուած էր ժամ քսան մղոն արագութեան հաշուով յառաջանալ, որով ճափոնական մարտանաւերը ետ մնացին։ Գիշերուան մթութենէն ճափոնները չկրցան տեսնել Բալլասաի եւ Տիանաի անցնիլը։ Հետեւեալ առաւօտ, արշալոյսին, հասկցայ թէ Ասքոլդ ծանր վնասներու ենթարկուած է. երկու ծխնելոյզներ քանդուած են եւ կաթսան չորս տեղէ ծակուած է, հետեւաբար Վլատիվօսթօք երթալէն ետ կենալով, որոշեցի Շանկայի չէզոք նաւահանգիստը երթալ։»

— Ալեքսիէվ ծովակալը հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Նիքոլա կայսեր.— «Օգոստոս 16ին, Վլատիվօսթօք վերադարձող Վլատիվօսթօքի նաւաբաժինին հրամանատարը կը տեղեկագրէ.— Օգոստոս 14ին Ռոսիա, Կրոմպոյ եւ Ռուրիք մարտանաւերը Ֆուզանի մտան։ Երբ Ձու-Շիմայի փարոսէն երեսուն մղոն հեռուն կը գտնուէին, ճափոնական չորս զրահապատ-յածանաւեր տեսան, որոնք պատրաստուեցին ռուս հրամանատարը որ ճակատամարտի ձեռնարկէ։ Ճակատամարտը սկսաւ առաւօտուն ժամ 5ին։ Ռուրիքի կայմին վրայ նշան մը պարզուեցաւ՝ ծանուցանող թէ ղեկը խանգարուած է եւ թէ իր վիճակին եթէ թողուի, կրնայ մեքենաներուն միջոցաւ ինքզինքը ղարել։ Ճափոնական բոլոր մարտանաւերն ալ Ռուրիքի վրայ կը յարձակէին, հետեւաբար չորս ժամեր կատարելով գտնուած նաւս ենթակայ էր ճափոնական ռումբերուն, որպէս զի Ռուրիք ժամանակ ունենայ ղեկը նորոգելու։ Այդ միջոցին տեսայ թէ ճափոնական ուրիշ երկու յածանաւեր դիպինդ կու գան՝ օգնելու միւսներուն, ուստի ճակատամարտը շարունակելով հանդերձ դէպի հարաւ ուղղուեցայ։ Երկու ժամ անցաւ այդ ճակատամարտին որ ո՛ր աստիճան բուռն ու կատաղի ըլլալը կարելի չէ նկարագրել։ Ճափոնական երկու փոքր յածանաւեր նորէն յարձակեցան Ռուրիքի վրայ. մենք ալ մտածելով որ Ռուրիք պիտի կրնայ անոնց դիմադրել, դէպի Վլատիվօսթօք ճամբայ ելանք։ Ճափոնական չորս յածանաւեր մեզ կը հալածէին։ Ճափոնական մարտանաւերը մէկ քանի անգամ բուռն թնդանօթաձգութիւն մը կատարելէ ետքը, ժամ 10ին վերադարձան։ Ռոսիաի վրայ տասներկու խոշոր ծակեր բացուած էին։ Կրոմպոյ ալ վեց տեղէն վնասուած էր։ Սպաներուն կէսէն աւելին սպաննուեցան։ Զինուորներէն կան 135 մեռեալ ու 307 վիրաւոր։

ԼՈՆՏՈՆ.— Ռէօյթէր կը ծանուցանէ թէ ճափոնական մարտանաւերու փոքր խումբ մը Չէ-Ֆու ժամաներ է։

ՉԻՆԹԱՈՒ.— Հոս գտնուող ռուսական մարտանաւերուն ռազմամթերքները ցամաք հանուեցան եւ թնդանօթներն ալ անգործածելի վիճակի մէջ թողուեցան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԴԱՀԱՃԱՌԸ

Խորհրդարանի նստաշրջանին փակումը.— Գահաճառին գլխաւոր կէտերը.— Արտաքին ու ներքին խնդիրներ։

Լոնտոն, 16 օգոստոս.— Անգլիոյ Խորհրդարանի նստաշրջանի փակման առթիւ, Էտուարտ թագաւորին Գահաճառը կարդացուեցաւ, որուն մէկ ամփոփումը կը դնենք հոս.— «Իմ յարաբերութիւններս օտար տէրութեանց հետ, կը շարունակեն գոհացուցիչ ըլլալ։ Այցելութիւն մը Տանըմարքայի թագաւորին՝ Քօփէնհակ, Գերմանիոյ կայսեր՝ Քիլ եւ ամենասիրալիր կերպով ընդունուեցայ երկու վեհապետներուն կողմէ։ Պայմանագրութիւններ կնքուեցան իմ կառավարութեանս եւ Ֆրանսայի հանրապետական կառավարութեան միջեւ, երկու երկիրներու զանազան տեղեր ունեցած շահերուն պատճառաւ։ Այդ պայմանագրութիւնները ո՛չ միայն նպաստաւոր պիտի ըլլան երկու կողմերուն, այլեւ կը խոստանան ամրապնդել այն բարեկամական յարաբերութիւնները, որոնք բարեբաղդաբար գոյութիւն ունին իմ հպատակներուս եւ Ֆրանսական Հանրապետութեան քաղաքացիներուն միջեւ։ Նաեւ համաձայնութիւններ կնքուեցան իմ կառավարութեանս եւ Իտալիոյ, Սպանիոյ ու Գերմանիոյ կառավարութեանց միջեւ, կարգ մը վէճեր իրաւարարի մը յանձնելու համար։» Ցետոյ թագաւորը խօսեցաւ անգլիական Կուիանայի ու Պրազիլիոյ միջեւ սահմանագծութեան խնդրոյն վրայ, զոր կարգադրեց Իտալիոյ թագաւորը իբր իրաւարար։ Սոմալիլէնտի մասին ըսաւ թէ զինուորական գործողութիւնները վերջ գտած են, Մուլլայի զօրքերուն կրած ծանր պարտութեամբ։ Բացի պահակազօրքի գունդէ մը, անգլիական եւ հնդկական զօրքերը քաշուած են։ Էտուարտ թագաւորը ապա պատերազմին վրայ խօսելով յարեց.— «Ցաւով կը հաստատեմ թէ պատերազմը տակաւին կը շարունակուի Ռուսիոյ եւ Ճափոնի միջեւ։ Այս պատերազմին սկիզբը, յայտարարութեամբ մը հռչակեցի չէզոքութիւնս եւ իմ ժողովուրդս ալ պարտաւորեցի՝ ամենախիստ կերպով յարգել զայն։ Չէզոքներու առեւտրական գործառնութեանց մասին զանազան խնդիրներ յարուցուեցան պատերազմիկներուն կողմէ, այս պատերազմին առթիւ։ Անոնց ընձեռած դժուարութիւնները, որոնք մեծ կարեւորութիւն ունին բրիտանական տէրութեան համար, կը յուսամ թէ բարեկամաբար պիտի կարգադրուին, առանց ո եւ է փոքր վնաս հասցնելու երկրիս առեւտրական մեծ շահերուն։ Իմ կառավարութիւնս ազդու կերպով ջանքեր պիտի ըլլայ իմ հպատակներուս, իրաւունքներու կիրառումին մէջ, զորս կ'ընծայէ միջազգային օրէնքը, ինչ որ բոլոր չէզոքներուն ալ կը վերաբերի։ Որոշած եմ ընտրական տարր մըն ալ ներմուծել Թրանսվալի վարչական խորհուրդին մէջ, եւ կը յուսամ թէ, իմ բոլոր հպատակներս, ո՛վ որ ալ ըլլան այդ գաղթավայրին մէջ, իրենց ջանքերը պիտի միացնեն, որպէս զի իմ տէրութեանս այդ մասին զարգացման եւ բարգաւաճման նպաստող ինքնօրինութեան ճամբան հարթուի։ Այն քաղաքական արշաւախումբը, զոր Թիպէթ ղրկել հարկ գտայ, չինական կառավարութեան հաւանութեամբ, յարգել տալու համար Սիքքիմի եւ Թիպէթի վերաբերեալ 1890ի պայմանագրութիւնը, ընդդիմութեան հանդիպեցաւ իր յառաջխաղացումին մէջ։ Գոհութեամբ կ'իմանամ թէ առանց խոչընդոտի Լհասա հասած է արշաւախումբը։ Ասիկա մեծ յոյս դնել կուտայ սպաներուն եւ այդ փոքր արշաւախումբին մարդոց վրայ։ Կը յուսամ թէ Թիպէթի հետ կատարուած բանակցութիւնները, որոնց մէջ կուտայ նաեւ Լհասայի ներկայացուցիչը, վաճառականութեան համար նպաստաւոր եղող համաձայնութեան մը պիտի յանգին, որ վերջ պիտի տայ Հնդկաստանի կայսրութեան հիւսիսային սահմանագլուխին վրայ առաջ եկած դժուարութեանց եւ ընդհարումներուն»։ Ցետոյ Գահաճառը կը խօսի Անգլիոյ բանակին վերակազմութեան վրայ, ուր ներմուծուելիք բարեփոխումները պիտի զօրացնեն բանակը։ Գահաճառը կը դրուատէ ոգելից ըմպելիներու վաճառումը եւ պաշտօնագիրներու թիւը սահմանափակող օրէնքը, որ վերջերս քուէարկուեցաւ։ Ցետոյ քուէարկուած եւ իր հաւանութեան արժանացած կարգ մը օրինագիծերու վրայ խօսելէ յետոյ, Լուսաւոր Թագաւորը սապէս վերջացուց իր ճառը.—«Ձենէ հրաժեշտ առնելէ առաջ, Նախախնամութենէն կը խնդրեմ որ օրհնէ ձեր բոլոր աշխատութիւնները։»

ՌՈՒՍԻԱ

Ցարին հրովարտակը.—Պատիժներու ջնջում.—Ժառանգը։

Բեդերսպուրկ, 16 օգոստոս.—Ցարեւիչին ծնունդեան առթիւ հրովարտակ մը հրատարակուած է։ Ի մէջ այլոց, այդ հրովարտակը կը ծանուցանէ թէ խարազանի պատիժը այսուհետեւ ջնջուած է գաւառականներու մէջ, ինչպէս նաեւ մարմնական բոլոր պատիժները։

— Ինչպէս ծանուցուեցաւ, Ցարեւիչին կնքահայրը պիտի ըլլայ Տանիմարքայի Քրիսթիան թագաւորը։ Բայց փոխանորդաբար գահաժառանգ Իշխանը պիտի կատարէ կնքահայրութիւնը։

ԱՆԳԼԻԱ

Լորտերու ժողովը.— Մահեր.— Նաւային արկած։

Լոնտոն, 16 օգոստոս.—Լորտերու ժողովը վերջնապէս ընդունեց անգլեւ-ֆրանսական պայմանագրութեան օրինագիծը։ Նաեւ քուէարկեց ելմտական ու տեղական հաշուեգրութեան օրինագիծերը։

— Անգլիացի նշանաւոր օրէնսգէտ Սըր Ռօպէր Հարթ մեռաւ վաթսուն չորս տարեկան հասակին մէջ։ Լայնիմաց ու շատ հմուտ անձ մըն էր եւ 1867 ու 1869ին մասնակցած է նոր օրէնսգրութեան։

— Ուէլինկթընի Ելիզապէթ դքսուհին ալ մեռաւ ութսունըերեք տարեկան։ Դուստրն էր Թալպօթ մարքիզին, եւ 1839ին ամուսնացած Ուէլինկթընի երկրորդ դքսոյն հետ։

— Իրլանտայի հարաւ-արեւմտեան կողմը, Ֆասթնէթ ժայռին հարաւակողմը, երկու շոգենաւեր իրարու ընդհարեցան թանձր մութին մէջ։ Աննկարագրելի խուճապ մը առաջ եկաւ։ Մէկ քանի հոգի շոգիով կամ խեղդուելով մեռան։ Սրտայոյզ տեսարաններ կը պատմուին։ Բոլոր երեք հոգի խեղդուեցան։

Ներքին Լուրեր

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Համիտիէ մզկիթին մէջ։ Վեհ. Սուլթանը կէսօրին նոյն մզկիթը գնաց փառաւոր հանդէսով եւ աղօթքը կատարելէ ետքը կայս. Պալատ դարձաւ։ Հիւրանոցին մէջ կը գտնուէին Աւստրիոյ դեսպանը եւ երկու հիւրեր, Անգլիոյ դեսպանը եւ Հանրային Պարտքի վարչական Խորհուրդին մէջ անգլիական պատուիրակ Պ. Պլօք, ամերիկեան դեսպանը, կինը, աղջիկը, փեսան ու առաջին թարգմանը, Սերպիոյ դեսպանատան գործակատարը, Պարսից դեսպանատան երկրորդ թարգմանը եւ Գոնիէլի պարսկական հիւպատոսարանին առաջին թարգմանը, պալկարական գործակատարը եւ յիսունէ աւելի օտարազգի հիւրեր։ Ներկաներէն ամանք արարողութենէն Իպրահիմ պէյի ու Ահմէտ Էմին պէյի միջոցաւ ընդունեցան կայս. մեծարանաց։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ.— «Երէկ, ուրբաթ, Սէլամլըքի արարողութենէն ետքը Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած արտօնութեամբ Աւստրիոյ եւ Հունգարիոյ դեսպան Պարոն Ֆոն Գալիչէ եւ Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքօլաս Օ'Քօնոր պատիւ ունեցան ոչ-պաշտօնապէս եւ զատ զատ ներկայանալու Ն. Վեհափառութեան։

«Պալկարական գործակատար Նաչէվիչ էֆ. ալ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ընդունուելու պատուոյն արժանացաւ։»

ԻԶՄԻՐԷՆ կը հեռագրեն թէ Իզմիր շոգենաւը, ուր կը գտնուէին Հիճազի երկաթուղիին առաջին մասին բացման ներկայ գտնուելիք անձնաւորութիւնները, երէկ հոն ժամներ է։ Քաղաքին մօտեցած պահուն շոգենաւին նաւազանները եւ Համիտիէ քօլերը նաւագեր են եւ քաղաքին վրայ գտնուող հազարաւոր ժողովուրդ «Բատիշահըմ չօք եաշա» գոչեր են։ Իզմիրի զինուորական հրամանատարը եւ ուրիշ պաշտօնատարներ շոգենաւ երթալով, բարի գալուստ մաղթեր են։ Իզմիր ժամը 8ին ճամբայ ելեր է դէպի Ատալիա։ Իզմիրի երեւելիներէն վեց հոգի ընկերացեր են նոյն շոգենաւը, բացման հանդէսին երթալու համար։

ՀԻՃԱԶԻ երկաթուղիին համար պէտք եղած 5000 թօն պողպատէ «Թրավէրս» ներածելու մատակարարումը օգոստոս 10ին երկուշաբթի օրը պիտի աւարտի։ Փափաքողները պէտք է նոյն օրը դիմեն բարձրագոյն յանձնաժողովին։ Նոյն օրը եթէ վերջնական որոշում մը տալ կարելի չըլլայ, փայտէ «Թրավէրս» գնելու մասին որոշում պիտի տրուի։

ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՔԸ.— Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ օսմ. հանրային միացեալ պարտքի պարտաթղթերուն տպագրութեանը պահուն աւելի օրինակներ եթէ ըլլան, ասոնց անակնին ու քննութեանը համար յանձնաժողով մը պատրաստուելով, ատենագրութեամբ Հաքքը Աքիֆ փաշայի, յանձնաժողովին անդամներուն եւ նօտարին կողմէ։ Ատոնք յետոյ Կ. Պոլիս բերուին, համրուին ու այրուին։

ՄԱՀՄՈՒՐԷՆ.— Մասնաւոր յանձնաժողով մը խորհրդակցութիւն կը կատարէ Մահմուրէի շոգենաւերը բարեկարգելու եւ աւելի կանոնաւոր երթեւեկութիւններ հաստատելու համար։ Նախ Կուրձի Ընկերութեան շոգենաւերն ալ կը քննուին։ Այդ յանձնաժողովը իր պաշտօնը աւարտելէն եւ անոր անդամներէն Մահմուրէի ատաղձին ճարտարագէտ Պ. Տօլմաս տեղեկագիր մը մատոյց ծովային Նախարարութեան։ Կ'ըսուի թէ յանձնաժողովը որոշեր է Մահմուրէի համար նոր շոգենաւեր գնել Եւրոպայէն։

—Հայտար Փաշայի գիծին համար Գերմանիոյ մէջ շինուած երկու շոգենաւերէն Պաղտաս անունը Կ. Պոլիս ժամանեց։ Ծանուցուեցաւ, Մալթայի մօտ փոթորիկի բռնուած եւ թեթեւ վնասներ կրած ըլլալով, յանձնումի գործողութիւնը հարկ եղած նորոգութիւնները կատարուելէն ետքը տեղի պիտի ունենայ։

ՀՐԴԵՀՆԵՐՈՒ ԴԷՄ.—Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղը յորդոր ըրած է չորանկիւն զինուորներու հրամանատար Զէքի փաշայի առաջարկութիւնը թէ հրդեհ մարելու միջոցները կատարելագործելու համար ապահովագրական Ընկերութիւններէն տուրք մը առնուի. նաեւ տանէրէն, ազգատներէն զատ, տարեկան 40 կամ 30 փարա առնուի։ Պետական Խորհուրդին քաղաքային ճիւղը որոշեց այդ նպատակին համար հասոյթի ուրիշ աղբիւր մը գտնել։ Այս որոշումը եպարքոսական պաշտօնագրով հաղորդուեցաւ պէտք եղած տեղերը։

ԱՀՄԷՏ ԱԹԱ ՊԷՅ, նաւերական վարչութեան թարգմանը, որ ժամանակէ մը ի վեր հիւանդ էր, երէկ գիշեր մեռաւ Զամլըճայի ամարանոցին մէջ։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՒԱԶԱԿՆԵՐ.— Օսմանիէ գաւառակին մօտերը սառիկան-զինուորները ընդհարում մը ունեցեր են պուլկար երկու աւազակներու հետ։ Աւազակներէն մէկը սպաննուեր եւ միւսն ալ ողջ ձերբակալուեր է։

— Սէֆիլի թերթ մը կ'իմանայ թէ Զանիէվի աւազակախումբին պատկանող Տաւթ Զլաթքով Մէլնիքի մօտ ուլահ հովիւ մը բռներ եւ դրամ չտալուն համար ականջները թօփելէ եւ հինգ գլխէն ոչխարը ծեծելէ ետքը, թող տուեր է զայն։

ՈՍԿԻԻ ՀԱՆՔ.— Այտընի նահանգին Սալիհլի գաւառակին մէջ գտնուած ոսկիի հանք մը մենաշնորհը կայս. անձնական Գանձուն տրուեցաւ։

ՑՈՐԵՆԻ առեւտուրի մէջ օխա գործածելու դրութիւնը գաւառներուն մէջ ալ գործադրելու մասին հրահանգ ղրկուեցաւ ամէն կողմ։

ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ դեսպանը որ արձակուրդով Գերմանիա գացած էր, երկուշաբթի Կ. Պոլիս կը դառնայ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻ դեսպանատան գործակատար Պ. Պօբը որ Վօթուր պաշտօնանաւով Զոնկուլտաք գացած էր, երէկ Կ. Պոլիս դարձաւ։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.— Կիրակի օրը Սամոսի մէջ նորէն երկրաշարժի ցնցումներ զգացուելով, Բիրկոս եւ Նաքոաս գիւղերուն մէջ վնասուած շէնքերուն ամէնքն ալ փլեր են։ Քարլօվասի մէջ երեսուն տուն փլեր են։

ՓԱՅՏ ԵՒ ԱԾՈՒԽ.— Ներկայ տարուան մարտէն մինչեւ մայիս զանազան տեղերէ Կ. Պոլիս բերուած են 1,453,631 օխա ածուխ եւ 2,233,995 չէքի փայտ։

ՊԵՏԱԿԱՆ Խորհուրդին օրէնսդիր ճիւղը որ սատիկաններու համար պատրաստուած նոր կանոնագիրը կը քննէր, հարկ եղած փոփոխութիւնները եւ սրբագրութիւնները կատարելէ ետքը, տեղեկագիր մը պատրաստեց։

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ համար, ինչպէս յայտնի է, ծնողքներու եւ զաւակներու ամսաթոշակները կ'ընդունուին ու կը հաշուակցուին։ Այդ որոշումը թոռներու ամսաթոշակներու մասին ալ պիտի գործադրուի։

ՔՐԵՏԻ ԼԻՈՆԷԻ կառքը, Ղալաթիայէն Բերայի ճիւղը դրամ տանելու համար երբ երէկ առտու Գարաքէօյէն կ'անցնէր, ձիերը խրտչեցան եւ սկսան քառասմբակ արշաւել։ Կառապանը եւ պաշտօնեան գետինը իյնալով թեթեւապէս վիրաւորուեցան։ Սէլամլըքի արարողութեան գացող հեծելազօրքի մը զինուորները կեցուցին կառքին ձիերը։

ԳՈՆԷԱՅԻ լրագիրը կը պատմէ թէ Սպարթայի կալուածատէր Տօքդ. Պետրոս էֆ.ի տանը բակին սպառնական նամակ մը գտնուեր է՝ յունարէն գրուած, որով հարիւր ոսկի կը պահանջուէր։ Ոստիկանութիւնը իմանալով հարկ եղած միջոցները ձեռք առեր է, եւ նամակին մէջ նշանակուած ժամուն ցոյց տրուած տեղը ներկայացեր է Խարալամպօզօղլը Սթրատիլ անուն Լէգոր, որ ձերբակալուեր է։

ԿԵՕԳՋԷԻ Թ.-ղ Պէօքէրի գիւղախումբին Շէմաջամի գիւղին մօտ ձորի մը մէջ, կիրակի օրը, Էմինէ եւ Զէմինէ անուն տասնըմէկ տարեկան երկու աղջիկներու դիակները գտնուեցան։ Ոստիկանութիւնը քննութիւն կատարելով հաստատեց թէ այդ աղջիկները պատիւնին բռնաբարուելէ ետքը սպաննուած են։ Նոյն գիւղէն Գոպաքօղլը Մէհմէտ, քսան տարեկան, եւ ուրիշ երեք անձեր, իբրեւ հեղինակ այդ ոճրին, ձերբակալուեցան։

ՄԱՀ ՄՈՆՍԷՆԵՕՐ ՊՈՆԷԹԹԻԻ.— Կ. Պոլսոյ պապական նուիրակ մոնսենեօր Պոնէթթի երէկ գիշեր ժամ 2½ին մեռաւ։ Արդէն կուրծքի հիւանդութիւն ունէր եւ ցրտառութեան մը հետեւանքով հիւանդութիւնը ութը օրէ ի վեր սաստկացած էր։ Յուղարկաւորութիւնը երկուշաբթի պիտի կատարուի։ Մէկ քանի օրէ ի վեր կաթոլիկ եկեղեցիներուն մէջ աղօթքներ կ'ըլլային մոնսենեօր Պոնէթթիի բժշկութեան համար։

Տես չորրորդ երես Բարձէլ Օրիանթալի գինիի եւ գոնեաքի ծանուցումը։

Պարտիզակի մեր գործակալն է Աստուածատուր էֆ. Տէր Մկրտիչեան որուն, կրնան դիմել «Արեւելք»ի բաժանորդագրութեան փափաքողները։

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքարանին հրահանգ տրուած էր Տրապիզոնի Առաջնորդական ընտրութեան, բայց ժողովականներու գիւղագնացութեան պատճառաւ կարելի չէ եղեր ընտրութիւն կատարել։

— Ինճիրլիէն Տ. Աբիսողոմ քահանայի վերադարձը խնդրեր են, բայց ս. թովնեան Տ. Աբիսողոմ, որ Մէզիրէի Պալու Տաղ (Իսմաէլ) կը գտնուի, Պատրիարքարանէն պատասխանուեցաւ որ ուրիշ կերպով հոգան քահանայի պէտքը։

— Մանչեսթըրի մէջ Եւրոպայի Առաջնորդ Տ. Գէորգ եպիսկ. Իւթիւճեան Մանչեսթըրի քահանային հետ հոգեհանգիստ կատարեր է հանգուցեալ Մարտիրոս էֆ. Թագաւորեանի մարմնոյն վրայ որ եկեղեցիի կից սենեակին մէջ կը ննջէ։ Հայ ու օտարազգի բարեկամներ կ'այցելեն, իրենց վերջին յարգանքը յայտնելու։ Պոլսէն Մանչեսթըր հասեր են Տիգրան էֆ. Թագաւորեան եւ Միհրան էֆ. Կեսարեան։ Յուղարկաւորութիւնը նախընթաց օր կատարուելով մարմինը ճամբայ պիտի հանուէր։

— Սամաթիոյ Տ. Մկրտիչ քահանայ Ջիզպաթեան մեկներ է, Մարզուան երթալու համար։ Յիշեալ քահանան Վէզիր քէօփրիւ հանդիպելով տեղւոյն հայ ժողովուրդը հոգեւորապէս մխիթարեր եւ քարոզ խօսեր է։ Նոյնպէս բողոքականներու կողմէ հրաւիրուելով՝ Տ. Մկրտիչ քահանայ քարոզեր է ժողովարանին մէջ։

— Պէյրութի հոգեւոր տեսուչ եւ Ս. Նշան վանքի վանահայր Տ. Ներսէս Վ. Խապայեան, հրաժարական տուած ըլլալով իր երկամեայ պաշտօնավարութենէն, ընդունուած է հրաժարականը։ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին օրհնութեամբ Նոյն պաշտօնին կոչուած է Երուսաղէմի ժառանգաւորաց վարժարանին տեսուչ եւ թարգմանիչ Տ. Սմբատ Վ. Գասպարեան, որ բնիկ Պոլսեցի է, եւ իր ուսումը առած է Երուսաղէմի ժառանգաւորաց վարժարանին մէջ։ Տ. Սարգիս Վ. Աճէմեան, պահելով իր վրայ ունեցած պաշտօնը, այս անգամ Տ. Յարութիւն Ս. Պատրիարքին հրամանաւ պիտի վարէ Ս. Յակոբեանց տպարանին վերատեսչութեան պաշտօնը։

—Բերայի Աւագերէց Տ. Մկրեան Հայրը այսօր Պարտիզակ կ'երթայ։ Այս առթիւ Տ. Մկրեան Հայրը արտօնութիւն առած է Ս. Պատրիարքէն եւ Ուսում. Խորհուրդէն՝ ետ առնել տալու համար Պարտիզակի Թաղ. Խորհուրդին այն որոշումը, որով ազգ. վարժարանի պիւտճէն հաւասարակշռելու նպատակաւ, պաշտօնէ դադրեցուցուած են նոյն վարժարանի բազմամեայ ուսուցիչները։ Այս վերջինները, իրենց անուն անուն ստորագրութիւններով, ալդուէ բողոքագիրներ ղրկած են Ս. Պատրիարքին եւ Ուսում. Խորհուրդին, այս անօրէնութեան դէմ։

*** Արեւելքի վարչական պաշտօնեաներէն Պ. Արամ Տէր Մինասեան, որ Պարտիզակ կը գտնուի քանի մը օրէ ի վեր, պիտի հաղորդէ մեզ այս ուսուցչական խնդրոյն առնելիք ընթացքը։

— Կը լսենք թէ Կայս. Բժշկական վարժարանի քաղաքային ճիւղէն յաջողութեամբ դեղագործութեան վկայական ստացող Դաւիթ էֆ. Ներսէսեան մտադիր է իր ծննդավայրը՝ Աֆիոն-Գարահիսարի մէջ դեղարան մը հիմնել, յարատեւութեան եւ ձեռներէց ազգի օրինակ հանդիսանալով։

Ս. ՓՐԿՉԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Հոգաբարձութիւնս շնորհակալութեամբ կը ծանուցանէ թէ անցեալ յունիս ամսոյ մէջ հետեւեալ նուիրատուութիւններն եղած են Հիւանդանոցիս։

Սուրվիչեան էֆ. Տպարանապետ 2095.75, Մաղաքեան էֆ. Շահպազ 1080, Կարապետ էֆ. Սարըեան նուէր պատարագի վասն հոգւոյ իր հանգուցեալ ծնողաց եւ եղբօրն 540, Օր. Ազատ Կիւլպէնկեանի տանին գանձանակէն 352.75, Տօքթ. Խնդիրեան էֆ. յունիս ամսական 216 Ֆիլիպէի եկեղեցւոյ մէջ աշխատած պնակի հաւաքելով ձեռամբ բանկալապետ Հաճի Կարապետ աղա Գ. Աղասեանի 216 Ռապէրթ Գոլէճի ուսանողաց տանին գանձանակէն ձեռամբ Վահրամ Զէրչեան եւ Արամ Գունճեան էֆ.ներու 207.25, Բարեպաշտուհի Տիկին մը ըստ իր ուխտի մայիս եւ յունիս ամսական 108, Խաչիկ էֆ. Ճանպէտեան մատուղերին իր նորակառոյց տան հիմնարկէքի առթիւ 108, Ալիքսան էֆ. Սաղաեան 108, Սանասարեան Սկիւտարի Ամերիկեան վարժարանի 108, Սահակեան էֆ. Մ. Տէր Աճէմեան 108, Բիւզանդ էֆ. Գասպարեան Նիկոմիդացի 108, Յարութիւն էֆ. Ճէպէճեան 108, Կարապետ էֆ. Խորասանճեանի տանին գանձանակէն 97, Կարապետ էֆ. Սավալճեանի տանին գանձանակէն 77.75, Բարեխէր ամէն վասն որդւոյ 50, Գրիգոր էֆ. Սէմէրճեանի տանին գանձանակէն 29.75, Բ. Բիրմեճեան օրդւոց տանին գանձանակէն 29, Յովհան էֆ. Յակոբեան Սէօլէօզցի 28, Վահան քահանայ Խայեան, Մարգար Յակոբ Կորլեցեան, Խաչիկ էֆ. Սթամպօլեան Մալկարացի, Աբրահամ եւ Համբարձում էֆ. Փանոսեան, Խոյատուր էֆ. Փանոսեան Գանեացի, Յարութիւն էֆ. Պէշկէրճեան Իներելուցի, Արամ էֆ. Սարըեան Տրապիզոնցի 20ական, Գրիգոր էֆ. Մարտիրոսեանի տանին գանձանակէն 8.50, Ղազիկեան եւ Տօսաքեան էֆ.ի տանին գանձանակէն 3.25 ղրշ.։

Սրբազան Պատրիարք հայր 50 քաշ շաքարեղէն, Տիկին Նուարդ Գ. Կիւլպէնկեան ըստ իր բարի եւ վաղեմի սովորութեան 1 սնտուկ (100 խոյատ) k լասքիէ մուսամըս, Տիկին Աննա Եսայեան 1 հատ մահճակալ ընկողնելոր, Յարութիւն էֆ. Շէքէրճեան 30 թէնէքէ (157 քաշ) մածուն, Տիկին Բրլանթի Ն. Սէֆէրեան 36 քաշ եւ ելակ, Կարապետ էֆ. Սարըեան 1 ոչխար, Աբրահամ եւ Համբարձում էֆ. Փանոսեան 2 կապուած ոչխար 42ական քաշ 100 քիլօ հաց, Տիկին Սրբուհի Համբարձումեան 12 զոյգ թիրէ գուլպա, Մարգիկ էֆ. Շիրինեան 1000 պտուկ աղտոտ թուղթ, Արտաշէս Սրապ Զօհրապեան 1 կապերտ, Տավիտ էֆ. Բէկիչ Օղլու 50 քաշ բորակ աղ։

Յունիս ամսոյ մէջ սիկառի թղթէ հասոյթն եղած է 2782 ղրշ.։

Հոգաբարձութիւնս նուիրական պարտականութիւն կը համարի ներկայիս իւր խորին շնորհակալիքը յայտնել տր. Տօքթ. Եսայեան եւ Տաաւրեան էֆ.ներու, որ չխնայելով իրենց թանկագին ժամերը բարեհաճութիւն կ'ունենան միշտ Հոգաբարձութեան կողմէն ղրկուած հիւանդները անձնուիրաբար դարմանելու։ Նոյնպէս շնորհակալութիւն կը յայտնէ հետեւեալ ազնիւ արհեստաւորաց որք իրենց աշխատութեան համաձայն յանձին առեր ամսոյ մէջ քանիցս այցելելով անձնուիրաբար ածիլել եւ սափրել են պատսպարեալները, որք են. Թորգոմեան Յակոբին Թօփճեան, Գուէլեգանեան Ներսէս Յարութիւնեան, Սիմոն Թոփճեան, Պալի Բոյաճեան Արմենակ, Բերալէն Գասպար Յ. Բիլլիճեան, Պալթէն Գէորգ Թոփճեան, Գուլուգօզեան Նիգողոս Խանի, Աղաճան, Մովսէս Բոյաճեան Պետրոս, Յովհաննէսեան, Սամուէլ Թաբրիզեան Մհ. Համբար Հայկազեան, Մհ. Համբար Յարութիւնեան։

(Հոգաբարձութիւն)

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍ ՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՓԼ)

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՃԱՊՈՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՇԱՆԿԱՅ 19 օգոստոս.— Ճապոնական Նաւարմիղին ժամանմանը կը սպասուի, որ պաշտօնապէս ընէ այն պահանջումն զոր Ճապոն, ինչպէս երէկ ծանուցուեցաւ, որոշած է ընել նոյն նաւահանգիստը գտնուող ռուսական մարտանաւերու մասին։

ՉԷ-ՖՈՒ.— Շթէօսէլ զօրավարը մերժեց ոչ միայն բերդը յանձնելու մասին Ճապոնի առաջարկութիւնը, այլ երեք օրուան զինադադարը՝ մեռեալները թաղելու համար։ Ճապոն բանագնացը սպայ մըն էր որ Միքատոյին անունով այդ առաջարկութիւնը յանձնեց Շթէօսէլ զօրավարին։ Ռուսները կատարեալ բարեկրթութեամբ վարուեցան այդ սպային հետ։

—Օգոստոս 14ին եւ 15ին Բորթ-Արթուրի դէմ կատաղի ճակատամարտերը վերսկսան օգոստոս 17ին։

— Ճապոնները երկու ամրոց գրաւեցին Ռուսներուն ալ թեւին վրայ՝ այսինքն 3 եւ 4 թիւերը։

— Չէ-Ֆու հասած փախստականները կ'ըսեն թէ Բորթ-Արթուրի մէջ Քուրոբաթքինի զօրավարին կողմէ ղրկուելիք նոր զինուորներու կը սպասուի, որոնք մինչեւ տասնհինգ օր պիտի ժամանեն։

— Չինացիներու կողմէ տրուած տեղեկութեանց նայելով Ռուսները վերստին գրաւեր են Բոլաունչենկի դիրքը՝ Բորթ-Արթուրէն երկու մղոն դէպի հիւսիս։ Ճապոնները նախապէս այդ տեղը գրաւելէ ետքը սկսած էին յառաջանալ դէպի բերդը։ Չինացիները կը յարեն թէ Ճապոնները Զանչէնկ քաշուեր են։ Այդ տեղը Բոլաունչենկի հիւսիսային կողմն է մէկ քիլօմեթր հեռու։

ԹՈՔԻՕ.—Ռուսական թնդանօթանաւ մը, Օվաչնիի նման, ականի մը զարնուելով ընկղմեցաւ։

ՄՈՒՔՏԷՆ.— Պատերազմի դաշտին ամէն կողմերը կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ։ Հարաւային ճակատին վրայ Ճապոնները 27 վերստ հեռու են Լիաօ-Եանկէն։ Յառաջացեալ դիրքերը հինգ վերստ միայն հեռու կը գտնուին իրարմէ։ Ամէն օր փոքր ընդհարումներ կը կատարուին հոն։ Օրէ օր ճակատամարտի մը կը սպասուի։

ՉԷ-ՖՈՒ.— Երէկ գիշեր Բորթ-Արթուրէն մեկնած նաւակներ լուր բերին թէ օգոստոս 14ի, 15ի եւ 17ի ճակատամարտերու մէջ Ճապոններուն կորուստը է քսան հազար հոգի։

ԹՈՔԻՕ.—Կը հաստատուի թէ ռուսական Պալլատա յածանաւը օգոստոս 10ի գիշերը ընկղմեր է՝ Ճապոններու կողմէ թորփիլով զարնուելու հետեւանքով։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՕՆԱԼ)

ՔՐՈՆՇԹԱՏ, 19 օգոստոս.—Պալթիկի նաւաբաժինէն տասնըմէկ մարտանաւեր, փոխադրանաւերու հետ, ճամբայ ելան, բայց ուր երթալնին յայտնի չէ։ Ընդհանուր հրամանատարը սեպտեմբեր 3ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Ծայրագոյն Արեւելք։

ԲԷՆՏԷՐՍՊՈՒՐԿ.— Պալթիկի նաւաբաժինէն մէկ մասը ճամբայ ելած է, բայց ոչ թէ դէպի Ծայրագոյն Արեւելք։ Մարզանքներ կը կատարէ բաց ծովի մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ. Վերջին լուրերու նայելով Բորթ-Արթուրի յարձակումը կատաղի կերպով առաջ կը տարուի։ Երկու կողմէն անագին կորուստ կայ։

ԲԷՆՏԷՐՍՊՈՒՐԿ.— Քուրոբաթքինի զօրավարին բանակատեղը Մուքտէն փոխադրուեցաւ։

ԼՈՆՏՈՆ.— Հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ ճապոնական փոքր նաւախումբ մը Չէ-Ֆու ժամներ է։

ՓԱՐԻԶ.— Նախագահ Պ. Լուպէի ամէնէն կրտսեր որդին ծանրապէս հիւանդ է։ Իտալիոյ թագաւորը հեռագրով տեղեկութիւն ուզեց։

ԲԷՆՏԷՐՍՊՈՒՐԿ.— Միխայիլ Մեծ Դուքսը նշանուեցաւ Սեւ Լերան իշխանին աղջկանը հետ։

ԲՈՐԹ-ԱՐԹՈՒՐ

ԳՐԱՒՄԱՆ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 20 օգոստոս.— Իբրեւ զրոյց կը լսուի թէ Բորթ-Արթուր Ճապոններուն ձեռքը ինկած է, սակայն վստահելի աղբիւրէ ոչ եւ է հեռագիր չհաստատեց այդ զրոյցը։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ 6 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Օ. Ո.	93	21
Ամէնէն բարձր գին	»	93	22
Ամէնէն վար գին	»	93	13
Ռումէլիի Երկաթուղի գոց.	Ֆր.	121	37
Ամէնէն բարձր գին	»	121	50
Ամէնէն վար գին	»	121	25

ԲԱՑՈՒՄ 7 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Միացեալ	Ք. Կ.	93	23
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	121	50
Շիրքէթի Խայրիէ		29	—
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Յունական պանքա		424	—
Տէրքօզ		244	—
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		4	20
Քրեմաւէյ բաժնեթուղթ		6	—
» ժուիսանս		3	—
» պարտաթուղթ		492	—
Քարափ Կ. Պոլսոյ		513	—
Թրանսվալ		95	50
Քրէտի Ֆօնսիէ Էժիբսիէն Ա		281	—
» » » Բ		266	—
Լավրիօն		49	50
Անատոլուի երկաթուղի բաժնեթուղթ		11	82
» պարտաթուղթ	«	525	—

ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ

Լոնտոն 3 ամիս	Ղրշ.	—	—
» » » չէք	»	109	8¾
Փարիզ » »	Ֆր.	23	10
» » » չէք	»	—	—
Պէրլին ամսական չէք	մարք	18	73
Վիէննա չէք	ֆիօր.	21	91

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87	05
Անգլիական ոսկի	»	109	33
Բօլ Էմբէրիալ	»	89	20
Քրիմիք	»	51	08
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	02
Մէթալիք	»	—	—
Ռուսալի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 19 Օգոստոս

Անգլիական Քոնսոլիտէ	88	25
Միացեալ պարտք բաց.	85	12
Միացեալ պարտք գոց.	85	87
Օսմանեան Պանքա	12	63
Ռուսական 1888-1889	91	25
Հելլենական 5 %	45	50
» Մոնոփոլ	57	50
Պուլկարական 1892	92	—
Եգիպտական Իւնիֆիէ	104	75
Ճապոնական %	75	25
Թրանսվալ	3	81
Շարթէրտ	1	43
Փոխանակագիր	25	36¼

ՓԱՐԻԶ, 19 Օգոստոս

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		98	22
Միացեալ պարտաթուղթ բաց.	Ղրշ.	87	25
Միացեալ պարտաթուղթ գոց.	»	87	27
Օսմ. Կայս. Պանքա	Ֆր.	568	—
Օսմանիէ	»	—	—
Ռումէլի երկաթուղի	»	122	50
Օսմ. Ճոքքատաուն	»	457	—
Օսմ. Ռէժի	»	377	—
Քոնսոլիտէ Թիւրք 1 %	»	563	—
Քրէտի Լիոնէ գուրոնը կտրած	»	1141	—
Իտալական Ռանթ	»	103	95
Սպանիական արտաքին	»	86	85
Աւստրիական	»	103	50
Թրանսվալ		99	25
Ռուսական 4 %, 1901	»	93	35
Չէք Լոնտոնի վրայ	»	25	250
Դրամադարձ	»	—	—

ՎԻԷՆՆԱ, 19 Օգոստոս

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	Ֆր.	239	60
Ռումէլի երկաթուղի	»	129	75
Օսմ. Ռէժի	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 19 Օգոստոս

Միացեալ պարտաթուղթ	Ֆր.	82	90
Ռումէլի երկաթուղի	»	137	75
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	103	40
Փոխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	305

ՊՐԻՒՍԷԼ, 19 Օգոստոս

Միացեալ պարտք	86	25
Ռումէլի երկաթուղի	122	75

ՈՒՆԻՕՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ
1828-1929ԻՆ

1828
L'UNION
DE PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ
ՀՍՏ Ի ՓԱՐԻԶ
1828-1829ԻՆ

Ապահովագրական Ընկերութիւն

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1903ի վերջը հատուցեալ վնասներ	284	Միլիոն	ֆրանք
1903ին գանձուած ապահովագին	25	»	»
Դրամագլուխ և պահեստ	119	»	»
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	22	Միլիառ	»

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

Մինչեւ 1903ի վերջը հատուցեալ վնասներ	130	Միլիոն	ֆրանք
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	278	»	
Դրամագլուխ և պահեստ	161½	»	»
1903ին գանձուած ապահովագին	22	»	»

Որ ընթացիկ ապահովագրութեան մեջ գումարին հետ կը համեմատի 100ին 60—ինչ որ «Իւնիօն»ի ապահովագրեալ կ'ընծայէ հսկայ երաշխաւորութիւն մը ՈՐՈՒՆ ՆՄԱՆԸ ԿԱՐԵԼԻ ՉԷ ԳՏՆԵԼ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՄԷՋ ԳՈՐԾՈՂ ՈՒՐԻՇ Ո ԵՒ Է ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՔՈՎ։

Արեւելքի համար մասնաւոր սակացոյց զեղչեալ գիներով։ Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի գերազանց քան ուրիշ ո՛ եւ է ընկերութեան պայմանները։ Շահաբաժիններու տարուէ տարի անմիջական վճարում, որով «Իւնիօն»ի ապահովագրուողը ԶԵՐԾ են այն վնասներէն և յուսախաբութիւններէն, որոնց կ'ենթարկուին միշտ այն անձինք, որ Շահաբաժիններու բարդման (accumulation des bénéfices) ՑՈՒՑԻ և ՎՆԱՍԱԿԱՐ դրութեամբ գործող ընկերութեանց կ'ապահովագրուին։

Ընկերութեան գործակալն է ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ

27 Թուրքիոյ և Արեւելքի Տնօրէնութիւն 9—50
Ընդհ. Տնօրէն ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԷՐԼԵԱՆ
Պետ կենաց ճիւղին ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Կ. Պոլիս, Սուլթան Համամ, Բասմաճը Քաթըրճը Օղլու
Մասնաճիւղ՝ Ղալաթիա Իւնէյէթ խան. Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներու մէջ։

ՎԻԷՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ
ՎԱՐԺԱՐԱՆ
Ի ՓԱՆԿԱԼԹԻ
48րդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս վերստին կը բացուի 1/1 սեպտ. 1904։

Վարժարանս ունի արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne, Realschule) ծրագիրը՝ միջավայրիս պէտքին յարմարցուած։

ԼԵԶՈՒՆԵՐ.—Հայերէն, Թուրքերէն, Գաղղիերէն, Գերմաներէն, Անգլիերէն։

Գիտութիւններ.— Ուսողական, բնագիտական, բնապատմական, պատմական, (կ'աւանդուին Գաղղ. եւ Գերմ. լեզուներով)։

Առեւտրական Աշխարհագր. Թուաբան. Թղթակցութիւն (Գերմ. Գաղղ. Անգլիերէն).

ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐ.—Ներքին եւ արտաքին՝ 20 ուսուցիչներ պիտի դասախօսեն։

Նորամուտ աշակերտաց ընդունելութիւնն Օգոստ. 16էն կը սկսի։

ՎԱՐԻՉ
Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Ծ. Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ
39 4—20

ԿԵԴՐ. ԹԻՒՐՔԻՈՅ ԳՈԼԷՃ ԱՅՆԹԱՊ

Հաստատութիւնս ունի մէկէն մինչեւ եօթը տարի տեւող դասընթացքներ Քրիստոնէական կրօնքի, բնագիտութեան, չափագիտութեան, կենսաբանութեան, պատմութեան, իմաստասիրութեան, տնտեսագիտութեան, Օսմաներէնի, Հայերէնի, Անգլիերէնի, Ֆրանսերէնի, Նոր Կտակարանի Յունարէնի եւ երաժշտութեան։ Տարեթոշակն է 9 եւ 10 ոսկի օսմ.։ Ցայտագիրներ կը ղրկուին ձրի, երբ խնդրուին Տնօրէնութենէն։ Յառաջիկայ տարեշրջանը կը սկսի սեպտ. 14ին։ Բոլոր ուսանողները ներկայ գտնուելու են այդ օրը կամ այդ օրէն առաջ։ Նորեկ եւ «պայմանեալ» (միւսանգամ քննելի) ուսանողներ իրենց քննութիւններն աւարտելու են դասաւանդութիւնները չսկսած։

38 4—8

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852
Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ
396 ՄԵԾ-ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396
ԽԱՆԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏԱՆ ՎՐԱՅԻ ՅԱՐԿԸ
(Ճիշդ Զղուքճեանց դէմը)

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքին ձեւաւորութիւն, ըստ ամենայնի ծամածութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորելով։ Ինչպէս նաեւ կատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ առանց ցաւի ատամնահանութիւն։

Ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէսօր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէսգիշեր հիւանդ կ'ընդունին։

Ընկերութիւն ԳԱՐՄԷԼ Օրիանթալ

ՈՍԿԻ ՇՔԱՆՇԱՆ, ՓԱՐԻԶ 1900

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՆԻ ԵՒ ԳՈՆԵԱՔ

ՌԻՇՈՆ ԼԸ ՍԻՈՆԻ (ՊԱՂԵՍՏԻՆ) մեծ մառաններէն

Վարշաւայի կայսերական բժշկական ժողովոյ տարրալուծումը

1903 յունուար 2ին առ այցելեցինք Քարմէլ Օրիանթալի մառանները որ կը պարունակէին 600 տակառ եւ 49,000 շիշ։ Մեր անձնական ընտրութեամբ, տակառներէն 26 եւ շիշերէն 24 նմոյշ առինք որոնց տարրալուծումը հաստատեց թէ Քարմէլի գինիները քիմիական բաղադրութենէ զուրկ,

ԲՆԱԿԱՆ, ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ԵՒ ԲՈՒԺԻՉ ԵՆ

Բարիզի բժշկական ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր Ա. ԲՈՒՇԷԻ, Գորտոյի գիտութեանց ֆաքիւլթէին բրոֆէսէօր ԿԱՅՈՆԻ, Համպուրկի քաղաքապետութեան երդուեալ քիմիագէտ Ս. ԷՆՈԹԻ, Ս. Բեդերսպուրկի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ԲԵԼԻ եւ Օտէսայի կայսերական համալսարանին բրոֆէսէօր Ա. ՎԷՐԻԿՈՒ կողմէ տարրալուծուած

ԿԸ ՎԱՃԱՌՈՒԻ ԱՄԷՆ ԿՈՂՄ, Գրասենեակ եւ մթերանոց. ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՔԱՐԱՔԸ, ՍԻԹԷ ՖՐԱՆՍԷԶ Թիւ 145—147

9 Շիշերուն եւ խցանի պիտակներուն վրայ պահանջել գործարանին վաճառանիշը որ կը կրէ Քարմէլ Օրիանթալ Ընկ. բառերը 15—50

(ՎԱՃԱՌԱՆԻՇ)

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՌՈՒՍԻՈՅ ԿԱՅՍՐ 1881Ի ՀՐԱՄԱՆԱԳՐՈՎ ԱՐՏՕՆԵԱԼ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Բեդերսպուրկ

Ընկերութիւնը խիստ ձեռնտու պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ ընդդէմ հրդեհի, ամէն տեսակ արկածներու, համբորդութեան պատահարներու, երկաթուղիի ու շոգենաւի մէջ, ապրանքներու փոխադրութեան ու նաւերու սատոյցի խորտակումին դէմ, ինչպէս նաեւ կեանքի վրայ, ամէն կարգի պայմաններով։

Ընկերութեան դրամագլուխը, ամբողջապէս վճարուած	10,666,667 Ֆր.
Երաշխաւոր ընթացիկ գումար	122,000,000 »
Ապահովագրեալներուն վճարուած գումար	249,400,000 »
1901 տարուան մէջ ընդունուած ապահովագրին ու տոկոս	54,000,000 »

Ամէն տեսակ տեղեկութեանց համար դիմել

Կ. Պոլիս, [illegible], Ազարեան խան, Վոյվոտա, Ղալաթիա։

Տնօրէն, Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին՝ Ա. ՀԻՐՄՈՒԶ 11 17—50

LE PHENIX AUTRICHIEN

ՖԷՆԻՔՍ ՕԹՐԻՇԻԷՆ

ԿԱՅՍ. ԹԱԳ. ԱՌԱՆՁՆԱՇՆՈՐՀԵԱԼ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Հիմնուած 1860ին Վիէննայի մէջ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ ԳՈՒՄԱՐ

Հրդեհի ճիւղ 17,000,000 Քր. Կեանքի ճիւղ 31,008,000 Քր. Ծովային ճիւղ 15,264,915 Քր.

ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆՆ Է, Կ. ՊՈԼԻՍ, ՔՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

Գրասենեակները, Կ. Պոլիս, Համբուրլու խան, 52—56։

Լիազօր Ներկայացուցիչ
Գ. ՖԷՐԱՏԵԱՆ

5 20 23

Ծանօթ.—Գաւառներու մէջ յարգի և գործունեայ գործակալներ կ'ընդունուին։

CAISSE PATERNELLE

ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼ

ԿԵԱՆՔԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ՓԱՐԻԶ 1841 ԻՆ

Ը ԳՈՐԾԷ ՖՐԱՆՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՀՍԿՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀԱԿԱԿՇՌՈՒՆ ՏԱԿ

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԵԱԼՆԵՐՈՒ ԵՂԱԾ ՎՃԱՐՈՒՄ 300 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ՍԿԻԶԲԷՆ Ի ՎԵՐ [illegible] ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ 700 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐ.

ԸՆԹԱՑԻԿ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՔ ՖՐ. 85,000,000

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ ԵՒ ՊԱՀԵՍՏԻ » 62,750,000

Ուրեմն ընթացիկ ապահովագրութեանց գումարին վրայ պահեստի համեմատութիւնն է 74%, որով ՔԷՍ ՓԱԹԷՐՆԷԼԻ ընծայած երաշխաւորութիւնը վեր ի վեր կը հանդիսանայ ուրիշ ընկերութեանց ցոյց տուած երաշխաւորութենէն։

Ընկերութեան Վարչական Խորհուրդը կազմուած է Ֆրանսայի ամէնէն նշանաւոր դրամատէրներէն, ինչպէս

Մ. ՌԸՆԷ ԳՐԻՍ, Արեւմտեան Ֆրանսայի երկաթուղեաց Ընկերութեան եւ Քրէտի Լիոնէի Վարչական Խորհրդոյ անդամ.

Մ. ՄԱՐՔԻԶ ՏԸ ՖԼԷՐ, Տրանսադլանդիք ընկերութեան Վարչական Խորհրդոյ անդամ.

Մ. ԿՈՄՍ ՏԸ ՍԷՆ ԿԻԼՀԷՄ, Նախկին դեսպան.

Մ. Օ. ՄԱԶԷՐԱ, Ընդհ. Տնօրէն Քրէտի Լիոնէի.

Թուրքիոյ Տնօրէն Գ. ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ
Ստամպուլ, Սուլթան-Համամ, Բասած Բաթըրճըօղլու

Ընկերութեան վրայ Տեղեկութիւն առնելու համար դիմել Քրէտի Լիոնէի.

ԾԱՆՕԹ. — Շահաւոր դիրք պիտի տրուի այն ճգնիչին որ կարեւոր արդիւնք մը իրագործած ըլլայ անձնապէս։

28 10—48

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՑՈՒՑԱԿ

7 1904 Մայիս 15 երկուշաբթի օրէն սկսեալ մինչեւ յուլիս 31 15—35

Վոսփորէն կամուրջ

10 15 ա. հի աչ. զանտ. վանի. չէնկ. պէյլ. գուզգ. պէշկ.
10 30 Պէյք. Եէնք. էմիրկ. ռ. հիսար, պէպէք. արնվ. Գրչ. Օրթ. Պէշկ. գպթ.
11 25 Գուզղ. պէշիթ.
10 5 Պյք. բաշապ. չպգլ. զանլ. միրկ. ա.հիսար.
11 30 Ա. հիսար զանտ. վանիք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. գպթշ.
10 45 Ենմ. մէզք. պյքտ. Թրպ. Եէնիք. սԹէն. միրկ. պէշիք.
12 15 չէնկլ. պէյլ. գուզկ. պէշիկ.
12 30 արնվ. գրչ. օրթ պէշքթ. զապաթաշ.
11 59 պէյք. բաշպ. ենք. չուպ. զանլ. ա. հիսար
1 17 գուզղ. պէշկթ.
12 30 ա. հիսար զանտ. Պէպ. վանք. չէնկ. պէյլ. գուզկ.
1 Պէպ. արն. գրչ. օրթ. պշկ. գ պաթշ.
1 50 Ենմ. մէզք. պէօյ. Թրպ. եէնիք. սԹն. էմիրկ. ռ. հիսար պէպ.
1 5 Ա.հիսար զանտ. չէնկք. պէյլ. գուզկ.պէշկ.
12 45 Ենիմ. մէզպ. պյքտ. Թարպ. եէնգ. սԹն. միրկ. պէշ.
1 25 Գանլ. էմիրկ. ռ. հիսար. պէպէք. արնավ. գուրչ. օրթ. պ շթ.
1 30 Էօյք. ենք. սԹէն. մ րկ. ռ. ա. հիսար.
1 5 Ենմ. մէզպ. պյքտ. քիրէճ. Թրպ. պէյքօզ. բաշպ. չպուք. զանլ. ա. հիսար. զա տ. պէշկթ.
2 22 Օրթ. պէշիք. սկիւտար.
2 17 Գանտ. վա ոք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկ.
2 55 Պէշիկ. զապաթաշ. սկիւտար.
1 11 Ռ. ա. զավագ. ենմ. մէզք. պյքտ. Թրպ. եէնք. սԹէն. միրկ. պէշիքթաշ.
2 45 Միրկ. ռ. հիս. պէպէք. արնվ. Գրչ. Օրթ. պէշ ք աշ
2 45 Պէյք. Բշպ. Չպք. Գանլճ. Ա Հիսար. Գնտ. Վնք. Չէնկ. Պէյլ. պէշկ.
3 55 Օրթ. գուզկ. պէշթ. զապթշ. սիրքէճի.
3 30 Պէյք. բաշպ. զանլ. ա. հիս. վանի. չէնկ. Պէյլ. պէշկթ.
3 15 Ենմ. Մէզպ, պէօյք. քիրէճ. Թրպ. եէնք. ՍԹէն. միրկ. Ռ. Հիսար. պէպ.
4 5 Ա. հիսա. զանտ. պէպ. արնվ. գրչ. Օրթ. պշկ. զապաթաշ. սիրքէճի.
4 30 Պէյք. բշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. պէյլ.
5 5 Ա. հիս. զանտ. վանք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկթ. սկիւտ.
4 24 Ռ. ա. Գավագ ենմ. մէզպ. պյքտ. Թրպ. ենք. սԹէն. միրկ. ռ. հիսար. պէպ. արնվ. գրչ. օրթ. պշկ.
6 — Պէյք. բշպ. զանլ. ա. հիս. զանտ. վանք. չնկլ. պէյլ. Գուզղ. պէշկ. գպթ.
6 — Ենմ. մզրպ. պէօյք. Թարպ. ենիք. սԹն միրկ. ռ.հիս.պէպէք արնվ. գրչ. օրթ պշկ.
6 45 Պէյք. բաշպ. ենիք. չըպուգ. սԹն. զանլ. միրկ. ռ. ա. հիս. գնտլ. պէպ. ա. ն. վանիք. գրչ. պէյլ. օրթ. գուզ. պէշկ. գպթ.
7 30 Ենմ. մէզրպ. պյքտ. Թրպ. պէյք. ենք. սԹն. միրկ. ռ. հիսար պէպէք արնավուտ. գրչ. օրթ. պէշկ.
8 25 Գանլ. ա. հիս. զանտ. չէնկք. պէյլ. սկիւ.
9 3 Օրթ. գուզկ. սկիւտ.
7 54 Ռ. ա. Գավագ մէզպ. պէօյտ. Թրպ. Պէյք. բաշպ. չուպ. զանլ. ա. հիս. Գանտ.վ. նք. չէնկ. պէյլ. գուզկ. պէշկթ.
9 30 Ենիմ. մէզք. պէօյքտ. Թարպ. եէնիք. սԹէն. Միրկ. ռ.հիսար, պէպէք. արնվ. գրչ. օրթ. պէշկթ.
10 41 ՍԹէն. միրկ. պէշիկթ. սկիւտ.
10 57 Գանտ. պէպ. վանիք. գուրչ. օրթ. պէշիկ.
10 30 Պէյք. բաշպ. չպուք. զանլ ա. հիսար չէնկք պէյլ. գուզկ. պէշք. սկիւտ.
10 30 Ենիմ. մէզպ. Էօյք. Թրապ են ք. սԹն. միրկ. ռ. հիս. պէպ. Արնավ. գուրչ. օրթ. պէշիկ. զապաթ.
10 37 Ա. զավագ մէզպ. պէօյք. Թէրպ. պէ ք զ ե իք. մ րկ. ռ. հիս. արնավ. զապաթ.
1 — Էէյքզ. ենիք.

Կամուրջէն Վոսփոր

11 30 Ա. Հիս. զանլ. չուպ. ենիք. բաշպ. Պէ ք
11 25 Գպթշ. Պէշկ. ՕրԹ. Գո րչ. արնավ. Պէպէք. Ռ. հիսար. էմիրկ. ՍԹՆ. ենք. Թրպ Պէօյք. Մէզ. Ենմ. ռ. ա. զավագ.
11 30 Սկիւտ. Գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար.
12 35 Ա. հիս. զանլ. չպուգ. բաշպ. պէյքօզ
12 — արնավ.
12 3 Պէշկթ. զանլըճա
12 35 ա. հիսար
1 — Գպթ. պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հ. ս. միրկ. սԹն. ենք. Թրպ. քիրէճ. պէօյք. մէզպ. ենմ.
1 30 Պէշկթ. զանտիլլի
1 45 Պշկ. Օր. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ.
1 40 Իսկ. գուզկ. պէյլ չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիս. զանլ.չպուք. ենք. բշպ.պէյքօզ.
2 05 Սկիւտարէ գուզկ. օրթաքէօյ
2 30 Պշկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սԹէն. ենք. Թրպ. պէօյք. մէզպ. ենմ. ռ. ա. զավագ
2 45 Պէշկթ. գուզկ. պէյլ. չնկլ. զանտ. ա. հ. ս. զանլ. պէյքօզ
3 5 Գապաթաշէն Իսկ. գուզկ. օրթաքէօյ
3 30 Գապթ. պէշկթ. գուզկ. չէնկ. պէյլ. վանի. զանտ. ա.հսր. զանլ. չուպ. բաշպ. պէյք
3 45 Գապթ. պէշկթ. Իսկ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպ. զանտ. ա. ռ. հիս. միրկ. զանլ. սԹն. ենք. բաշպ. պյքօզ
4 — ա. հիսար
4 5 Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սԹն.են ք. Թրպ. պէօյք. մէզ. ենմ.
5 — Պշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանք. ա. հիս. զանլ. չըպուգ. բաշպ. պէյք. Թարպ. պէօյք. մէզ. ենմ.
6 — Գապթ.Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սԹէն. ենք. Թրպ. պէօյիք. մէզ. ենմ. ռ. ա. զավագ
6 45 Գապթ. Պէշկթ. Իսկ. գուզկ. օրթ. պէյլ. չէնկ. գրչ. արնվ. պէպ. ա. հիսար միրկ. զանլըճա
7 25 Պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիսար միրկ. սԹէն. ենք. պէյք. Թարպ. պէօյք. մէզ ենմ.
8 10 Պշթ. Իսկ. գուզկ. օրթ.
8 45 Պէշկթ. գուզկ. պէյլ. չէնկ.վանիք. զանտ. ա. հիսար զանլ. չպուգ. բշպ. պէյքօզ
8 30 Գապաթ. պէշկ օրթ. գրչ. արնվ. պէպէք ռ. հիս. միրկ. սԹէն. ենիք. պէյք. մէզ. ենիմաճէ
9 — Պէշկ. միրկ. ենիք. Թրապ. պէօյք. մզ. ենմ. ռ. ա. զավագ
9 30 Պշկ. օրթ. գրչ. արնավ. պէպ. զանտ. ռ. հիս. Միրկ. սԹէն ա
10 5 Միրկ. ենք. Թրպ. պէօյք. մէզ. ենմ.
10 — Պէշիք. գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանի. զանտլ.
10 20 Պէշքթ. զանտ. ա. հիսար զանլ. չըպուքը բշպ. պէյք. մէզպ. ռ. ա. զավագը
10 15 Սիրքէճիէն կամուրջ Պէշկթ. գուզկ.
10 35 Պէշիկ. պէյլ. չէնկ.
10 10 Պէշիկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպէք
10 40 Պէշ կ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սԹն. ենք. Թրպ. քիրէճ. պէօյք. մէզպ, ենմ.
1 50 Պէշիկթ. պէյլ. վանի. զանտ. ա.հիսար
11 — Գապթ. պէշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիս. միրկ. սԹն. ենք. պէօյք.
11 40 Պէշ կ. Միրկ. ենք. Թրպ. պէօյք. մէզ. ենմ.
11 20 Գապաթաշ պէյլ. չէնկ. վանի.
12 10 Վանիքէ յէն զանտ. ա. հիս. միրկ. ենք. բ. պ. պէյք.
11 35 Պէշկթ. զանալ. ա. հիսար զանլ. չըպուք. բաշպ. պէյք.
11 50 Գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. պէպ.
11 45 Գապաթ. Պշկթ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիսար. էմիրկ. սԹն. ենք.
12 15 Պէշկթ. ենք. Թրապ. պէօյք մէզ. ենմ.
1 8 Ենիքէօյէն բաշպ. պէյք զ
12 10 Պէ իկ.գուզկ. պէյլ. չէնկ. վանիք. զանտ. ա. հիսար
12 15 Պէշիկ. օրթ. գրչ. արնվ. պէպ. ռ. հիսար մէկեօն.

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	1069	Գուիտօ	[illegible]49	Կոզօ	[illegible]11	Մալֆօ	724	Բոզարիօ	136
Ալէքթօ	3607	Գոնկօ	9[illegible]6	Կրոտնօ	1[illegible]95	Մարէնկօ	2273	Սան ֆօ	1113
Անճէլօ	1541	Գորսօ	8[illegible]5	Իրօ	775	Մարդէլլօ	37[illegible]9	[illegible]	1735
Արիոսթօ	2277	[illegible]	43[illegible]1	Հիտալկօ	1581	[illegible]	35[illegible]7	Սիլվիօ	1193
Պասանօ	1822	Տոմինօ	937	Հի ատ.	3[illegible]2	Միլ	1[illegible]57	Սը րօ	1203
Պարտոլինօ	1264	Տուրօ	[illegible]383	Հորաթի.	36[illegible]0	Մոնդէպէլլօ	1735	Թասսօ	1323
Պրավօ	1076	Տըլաֆօ	[illegible]713	Հոմէր	595	[illegible]	[illegible]4[illegible]9	Թ. Ուիլսըն	1546
Պրիւնօ	841	[illegible]	5[illegible]4	Իակօ	2354	[illegible]	1033	Թորօ	33[illegible]
[illegible]	448	Էպրօ	2461	[illegible]	5[illegible]40	Օթ ո	41[illegible]0	[illegible]	1470
Ֆէլրօ	1371	Էլտորատօ	15[illegible]0	[illegible]	10[illegible]0	[illegible]	4036	[illegible]	481
Գալիլէօ	1337	[illegible]	84[illegible]	Քէսօ	1053	Օրլանտօ	[illegible]535	Ուրպինօ	2429
Գամէօ	1244	Ֆիտօ	9[illegible]4	[illegible]	[illegible]107	Բոլէրօ	631	Վասքօ	1914
Դա գօ	1694	Ֆինլանտօ	1[illegible]28	[illegible]	17[illegible]0	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
[illegible]	[illegible]	Ֆլամինկօ	[illegible]49	Լէօ	1053	[illegible]	[illegible]229	Վ լթուրն.	2396
[illegible]	[illegible]831	Ֆրանչիսքօ	458[illegible]	[illegible]	2272	[illegible]	1663	[illegible]	135[illegible]
Քլիօ	[illegible]697	[illegible]	306	Լիվորնօ	1[illegible]3	Ռոլլօ	1613	[illegible]	120[illegible]
Գոլորատօ	[illegible]	Կիկանօ	1143	[illegible]	31[illegible]	[illegible]	1789		

Ընդհանուր վաճառքով Հըլէն հոս հասած են։

Մոռնիֆօ շոգենաւը, Նաւապետ Պօքսոլ։

Քօնկօ » » Հարպօրտ։

Դիմել առ Գործակալը Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՆՐԻՔՕՍ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա 10 33—50

ՍԱԼԱՄԱՆՏՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Կեդրոնատեղի՝ ԱՄՍԹԵՐՏԱՄ

Դրամագլուխ եւ պահեստ

ՖՐ. 7,500,000

Ընկերութիւնը նպաստաւոր պայմաններով եւ սակերով հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, մթերանոցներ, գործարաններ, եւն. ինչպէս նաեւ անոնց պարունակութիւնը, Կ. Պոլսոյ եւ ամբողջ Թուրքիոյ մէջ։

Ընկերութեան դրամատունն է Օսմ. Կայս. Պանքան։

Ընդհանուր գործակալ
ՖՕՍԿՕԼՕ ՄԱՆԿՕ ԵՒ ԸՆԿ.
Կալաթա Գարա Մուսթաֆա փողոց թիւ 4

30 11—50

ՀԱԶԱՑՈՂՆԵՐՈՒՆ

ԽԱՑԾՂԱՆ ՀԱԳԳԸ ԷՔՐԷՄ

Խայծղանի այս ջուրը ամէն կերպով գերազանց է Եւրոպայէ բերուած կարգ մը նոյն կարգի ջուրերէ որոնց բաղադրութիւնը յայտնի չէ, եւ որոնց համար այնքան չինծու գովեստներ կը կարդացուին։ Հագգը Էքրէմ խայծղանը օսմ. ու օտար բժիշկներու գնահատմանը եւ առողջապահական Խորհուրդին արտօնութեանը արժանացած է։ Անոր գործածութիւնը բնաւ ստամոքսի խանգարում առաջ չի բերեր, ինչպէս կ'ընեն խայծղանի միւս ջուրերը։ Խիստ օգտակար է հազի, ցնցղատապի, կուրծքի հարբուխներու, ինֆլուէնցայի եւ Թոքախտի առաջին շրջաններուն։ Կը գտնուի առաջնակարգ վաճառատուններու եւ դեղարաններու մէջ։ Գինն է հինգ ղրուշ։ 24 10—50

Արտօնատէր ԶԱՐԷՀ ՆՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

COMP. RUSS

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Օգոստոս

Կշ. 3 16 Սեվաստաբոլ ժամը 10ին առտու. Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Թարապլուս-Շամ, Պէյրութ, Եաֆա, Բոր-Սայիտ, Աղեքսանդրիա ժամը 4ին իրիկուն։
Եշ. 5/18 Օտէսա ժամը 10ին առտու։
Ուրբ. 7/2 Մէթէլին, Իզմիր, Բիրէ, Աղեքսանդրիա ժամը 10ին առտուն։
13 Օտեսա ժամը 2ին իրիկուն։ 18-

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվըրփուլի եւ Արեւելքի միջեւ բեռնատար

Անուանք	Թոնօ	Անուանք	Թոնօ
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3500
[illegible]	10500	[illegible]	3000
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	9000	[illegible]	3500
[illegible]	8000	[illegible]	2500
[illegible]	8050	[illegible]	2500
[illegible]	8000	[illegible]	[illegible]50
[illegible]	8000	[illegible]	2000
[illegible]	3700	[illegible]	900
[illegible]	3700	[illegible]	800
[illegible]	3700	[illegible]	83
[illegible]	3600		

Ապրանքի ապահովութեան համար դիմել

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆՏԷՆ

Ղալաթիա, [illegible]

30—50 12 [illegible]

"ԱՐԵՒԵԼՔ"Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (143)

ՓԻԷՐ ՏԸ ՔՈՒՐՍԷԼ

ՓԱՐԻԶԻ ԳՈՐԾԱՒՈՐՈՒՀԻՆԵՐԸ

ՄԵԾ ՈՒ ԱՆՏԻՊ ՎԷՊ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

Ժ.

ԻՐԱՒ ՍՈՒՏ ՄԸ

—Ընդհակառակը, զաւակս, իրաւունք ունիմ գիտնալու... Որովհետեւ ձեր դէմքին վրայ նկարուած պարկեշտութիւնը տեսնելով, կանխաւ վստահ եմ թէ ամօթապարտ ըլլալու բան մը չունիք։

—Այնպէս է, պատասխանեց Սիւզան։

—Ձեր կերպարանքէն ու ձեր ձայնէն դիւրաւ կը հասկցուի թէ պարկեշտ աղջիկ մըն էք... Օ՜ն, աղջիկս, քիչ մը վստահութիւն ունեցէք վրաս... Անուննիդ կ'ըսէ՞ք։

—Սիւզան կը կոչուիմ։

—Քանի՞ տարեկան էք։

—Քանի մը շաբաթէն տասնըինը տարեկան պիտի ըլլամ։

—Այդ տարիքին յուսահատութեան հետեւանքն է ձեր մտադրութեան այդ [illegible] .. կ'ենթադրեմ ըլլալու պէտք չկայ, այդ անձնասպանութեան պատճառը հասկնալու համար...

Այդ քաղցր հեզութեան ու հայրական քաղցրութեան հանդէպ Սիւզանի սիրտը փղձկեցաւ։

Սկսաւ հեծկլտալ։

—Օ՛ն, օրիորդ Սիւզան, այդքան մի վշտանաք, յարեց Պ. տը Ռուվրէյ... Երբ աղջիկ մը այդքան կարուկ որոշում կուտայ եւ զայն գործադրելու քաջութիւն կ'ունենայ, պարտի պաղարիւնութեամբ դիտել ամէն կացութիւն։

—Ո՛չ, պատասխանեց [illegible]... կեանքի մէջ անանկ կացութիւններ կան որոնք մահուընէ աւելի անողոք ու ցաւագին են։

—Կարելի՞ բան է որ այդքան դժբախտ ըլլաք, յարեց դուքսը յուզուելով... Ա՛հ, խօսեցէք, զաւակս... Պիտի խրախուսեմ ձեզ... վստա՛հ եղէք իմ վրաս։

Սիւզան ըսաւ.

—Ստիպուեցայ հրաժարիլ աշխարհի մէջ ինծի համար ամէնէն աւելի սիրելի եւ կեանքիս յոյսը եղող բանէն... Արիութիւն չունեցայ այդ բանը ընելու եւ թախանձեցի Աստուծոյ՝ խլել կեանքս։

—Սակայն գիտէիք թէ անիկա կը դատապարտէ անձնասպանութիւնը։

—Ողորմա՛ծ է անիկա ու պիտի ների, քանի որ գիտէ թէ ինքզինքս մեռցնել ուզելուս պատճառն է սիրած մարդուս կեանքի օրերը խնայել։

—Բայց ինչպէս կ'ըլլայ որ քու սիրած մարդդ ընդունեց այդօրինակ զոհողութիւն մը։

Ու իր անկողնի վիճակին մէջ, Սիւզան իր ազատարարին պատմեց սրտայոյզ [illegible]։

Դուքսը մտիկ կ'ընէր, տխրութեամբ լցուած։

Իրաւունք ունէր Սիւզան։ Առանց այդ որոշման գործադրութեան, փոխանակ մէկի՝ երկու հոգի պիտի չուէին հանդերձեալը։

Երիտասարդին ծնողքը պիտի կրնայի՞ն ապրիլ այնուհետեւ, իրենց խղճի խայթերէն տանջուելով...

—Խեղճ աղջիկ, յարեց դուքսը... Ձեր անձնուիրութեան արարքը վեհ պիտի ըլլար, եթէ երբեք հայր մը ու մայր մը չունենայիք։

—Ո՛չ, պարոն, հայր ու մայր չունիմ։

—Որբ էք։

—Գրեթէ ընտանիքս չեմ ճանչնար։

Շող մը փայլեցաւ Ռուվրէյ դուքսին աչքերուն մէջ։

Թեթեւապէս դողդոջ ձայնով մը շարունակեց դուքսը։

—Առանձի՞ն կ'ապրիք։

—Ո՛չ, պարո՛ն, պաշտօնական կնոջ մը՝ Բարիզցի գործաւորուհիի մը ձեռքը մեծցած եմ. մայր եղած է ինծի։

—Ուրկէ իր քով առած է ձեզ։

—Չեմ գիտեր։

—Բան մը չէ՞ ըսած։

—Պիտի ըսէր... բայց ինչ օգուտ [illegible] որոշմանս հանդէպ...

—Թերեւս չունեցած յայտնութիւններ ըներ ձեզի...

—Չեմ կարծեր... Իմ պատմութիւնս կը նմանի ընկեցիկ աղջկանց պատմութիւններուն... Ինծի պէս շատեր կան։

—Իրաւ է, ըսաւ դուքսը հառաչելով։

—Առանց ծնողքի, խանդաղատանքէ զուրկ ու անանուն աղքատ։

Այդ բառերուն ի լուր, դուքսը ալեկոծուած էր։ Աննկարագրելի յուզում մը պատած էր զինքը։

Այդ վրդովումը չվրիպեցաւ Սիւզանի ուշադրութենէն, որ յարեց.

—Պարո՛ն, անհանգի՞ստ էք։

—Ո՛չ, պատասխանեց Պ. տը Ռուվրէյ, ինքզինքը զսպելով։

—Պաղ առած ըլլալու էք զիս ազատած ատեննիդ։

—Ո՛չ, ո՛չ, հանգստացէք։

—Ինչ պիտի ըսեն ձեր կինը ու զաւակները, եթէ երբեք իմ պատճառաւս ծանրապէս հիւանդանաք...

Դուքսին տարուած սիրտը խորապէս զգածուեցաւ, այս վերջին խօսքերը լսելով։

—Բան մը չունիմ... Ձեր դժբախտութիւնը շատ յուզեց զիս... Բայց ինքզինքս զսպեցի... օրիորդ, շատ կը շնորհակալեմ ձեզմով... Եթէ թոյլ տաք, պիտի լքեմ ձեզ։

—Կեանքի մէջ ընելիք ուրիշ բանը ունիք քան թէ ինծմով զբաղիլ, պարոն։

—Կը սխալիք։ Կա՞յ միթէ լաւագոյն գործ մը քան անդունդէն ազատել հոն իյնալու վրայ եղող մարդկային արարած մը... Ինչ ընել մտադիր էք այսուհետեւ։

—Ես ալ չեմ գիտեր... Աստուած ցոյց պիտի տայ իմ բռնելիք ընթացքս... Չեմ գիտեր, քանի որ բնաւ իմ վրաս չէ գթացած։

Թախծեալ ձայնով մը, Պիէր տը Ռուվրէյ շարունակեց.

—Կ'ուզէ՞ք երջանկութիւն ձեռք բերելու փորձ մը ընել։

—Ա՛հ, պարոն, կարծեմ թէ ինծի համար երջանկութիւն չկայ այս աշխարհի վրայ։

—Ինչո՞ւ չէ... Այս պահուս կը խօսիք ձեր յուսահատութեան ազդած տպաւորութեան ներքեւ, բայց ձեր սրտին վէրքը ժամանակին հետ պիտի բուժուի. վստահ եղէք այդ մասին։

Սիւզան հաստատակամ շեշտով մը պատասխանեց.

—Ո՛չ, Կասթոնը միայն պիտի սիրեմ եւ առանց անոր չպիտի կրնամ ապրիլ։

Նայուածքը յառած մանկամարդ աղջկան աչքերուն մէջ, դուքսը յարեց յամրօրէն.

—Եթէ երբեք միջոց մը գտնեմ ձեզ ամուսնացնելու անոր հետ, ի՞նչ կ'ըսէք։

Սիւզան իրարու միացուց ձեռքերը, ու արտեւանունքները սկսան քթթիլ։

Քիչ մը առաջուան պէս ճերմակ եղաւ մանկամարդ աղջիկը, երբ դուքսը Սէնէն դուրս հանած էր զինքը, անկենդան ու օրհասական։

—Ա՛հ, պարոն, մրմնջեց։ Չհասկցայ ձեր միտքը... Թերեւս տկարացած է յիշողութիւնս...

—Ո՛չ, Սիւզան, ձեր բովանդակ պայծառամտութիւնը չէք կորսնցուցած։

—Ուրեմն, պարոն, թոյլ տուէք ինծի ըսելու որ դուք վերահասու չէք ձեր խօսքերուն կարեւորութեան։

—Հիմա պիտի կրկնեմ զանոնք... Եթէ իրապէս արժանի է ձեր սիրած մարդը, ինչպէս կը կարծեմ, թերեւս կարենամ օրին մէկը ձեզի հետ ամուսնացնել զայն։

—Դո՞ւք, պարոն, դո՞ւք... Ո՞վ էք միթէ։

—Ռուվրէյի դուքսը կը կոչուիմ։

Սիւզան յիշելու երեւոյթ մը առաւ։

(Շարունակելի)